

Årsrapport 2017

Indholdsfortegnelse

3 Resumé

6 Indledning

8 1. Om Socialtilsyn Midt

8 1.1 Socialtilsynets kerneopgaver

8 1.2. Hvem fører Socialtilsyn Midt tilsyn med

9 1.3 Socialtilsynets organisering og medarbejdere

10 2. Socialtilsynets virke 2017

14 2.1 Tilbagekaldte godkendelser og baggrunden herfor

15 2.2 Godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier

16 2.3 Tilsyn og tilsynsbesøg, herunder antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg

20 2.4 Iværksatte påbud, skærpede tilsyn og baggrunden herfor

23 2.5 Henvendelser om bekymrende forhold (whistleblower)

24 2.6. Aktindsigter i 2017

26 3. Økonomi

28 3.2. Tilsynstakster og objektive finansieringsandele

30 4. Den generelle kvalitet i de sociale tilbud og plejefamilier

32 4.1 Kvaliteten i tilbuddene – re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene i 2016 og 2017

32 4.2 Metode

32 4.3 Kvantitative data vedrørende alkoholbehandlingstilbuddene

36 4.4 Analyse af kvaliteten i de otte temaer

41 5. Socialtilsyn Midts fokuspunkter i 2017

41 5.1 Sundhed og trivsel

44 5.2 Magt-anvendelser

46 5.3 Ny-godkendelser på plejefamilieområdet og tilbudsområdet i 2017

Resumé

I det følgende vil der blive givet en kort status af Socialtilsyn Midts portefølje, hovedkonklusionerne i Socialtilsyn Midts vurdering af kvaliteten i tilbuddene og de fokuspunkter, som er blevet belyst i årsrapporten for 2017.

Status på Socialtilsyn Midts portefølje 2017

Antal tilbud og plejefamilier
1.480 plejefamilier   349 sociale tilbud (herunder 6 koncerner)
Antal ny-godkendelser
72 plejefamilier   5 sociale tilbud
Antal tilbagekaldte godkendelser
15 plejefamilier (inkl. ny-godkendelser)   10 eksisterende plejefamilier mistede deres godkendelse i 2017. En plejefamilie får tilbagekaldt sin godkendelse, når familien ikke længere vurderes at kunne varetage plejeopgaven og dermed sikre trivsel og kvalitet for det anbragte barn. 5 ny-ansøgere kunne ikke godkendes i 2017. Årsagerne kan eksempelvis være manglende kompetencer, utilstrækkelig økonomi, ikke egnede fysiske rammer og egne børns alder og trivsel.   4 sociale tilbud   Tilbuddene fik inddraget deres godkendelse, da tilbuddene ikke længere kunne opretholde den fornødne kvalitet og sikre trivsel for beboerne. I 2017 var der ingen nye sociale tilbud, som fik resultatet "ikke godkendt".
Henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows)
I 2017 modtog Socialtilsyn Midt i alt 289 whistleblows, som fordeler sig med: 13 henvendelser vedrørende plejefamilier   276 henvendelser vedrørende tilbud
Antal iværksatte påbud og skærpede tilsyn
I 2017 udstedte Socialtilsyn Midt: - Påbud uden skærpet tilsyn på 4 tilbud og 1 plejefamilie   - Påbud med skærpet tilsyn på 3 tilbud

Kvalitet i tilbuddene

Socialtilsyn Midts opgave er at kontrollere og vurdere om kvaliteten i de enkelte sociale tilbud og plejefamilier er tilfredsstillende, således at anbragte borgeres behov og trivsel kan imødekommes.
I 2017 har alle tilbud og plejefamilier, i overensstemmelse med lovgivningen, modtaget mindst ét

driftsorienteret tilsynsbesøg. Gennemgang af data fra disse tilsynsbesøg viser, at den generelle kvalitet i både sociale tilbud og plejefamilier i 2017 ligger på et højt niveau. Socialtilsyn Midts konklusion er, at både tilbud og plejefamilier kan varetage de anbragte borgeres behov og give dem rette betingelser i form af trygge rammer, omsorg, medbestemmelse, trivsel og udvikling.

Re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene

Fællestemaet for de 5 socialtilsyn i årsrapport 2017 er re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene i 2016 og 2017. 1. januar 2016 overtog socialtilsynene tilsynsopgaven med alkoholbehandlingstilbuddene jf. sundhedslovens § 141. I perioden fra 2016 til og med udgangen af 2017 har Socialtilsyn Midt haft fokus på at re-godkende de overdragede selvstændige offentlige og private alkoholbehandlingstilbud samt de alkoholbehandlingstilbud, som er en del af de kommunale rusmiddelcentre.

Socialtilsyn Midts vurdering af kvaliteten er, at alkoholbehandlingstilbuddene i Midtjylland og Faaborg-Midtfyn Kommune tilbyder en høj kvalitet inden for alkoholbehandling og medarbejderne besidder stor faglighed og viden inden for området. Det er gennemgående i tilbuddene, at de har en stor palet af metoder at trække på og derfor kan tilpasse behandlingsforløb til den enkelte borger.

Sundhed & trivsel

I januar 2017 blev den reviderede kvalitetsmodel lanceret, og det betød blandt andet, at kvalitetsmodellen fik et nyt tema: Sundhed og trivsel. Det nye tema har til formål at sætte specifikt fokus på borgernes sundhed og trivsel.

Sundhed og trivsel har Socialtilsyn Midt valgt at have fokus på i årsrapporten for 2017 for at undersøge, hvorledes de anbragte borgere trives i tilbuddene og plejefamilierne.

Analyse af data på både plejefamilie- og tilbudsområdet viser, at borgerne generelt trives og har det godt i de miljøer, de befinder sig i. Udover at borgerne trives, viser data også, at tilbuddene og plejefamilierne gør et stort stykke arbejde for, at anbragte børn, unge og voksne får en meningsfuld hverdag, trygge rammer, muligheder for at udvikle sig og livskvalitet. For majoriteten af tilbud og plejefamilier i Socialtilsyn Midts portefølje er kvaliteten på et niveau, som sikrer, at anbragte børn, unge og voksne trives og udvikler sig positivt.

Magtanvendelser i 2017

Socialtilsyn Midt modtager og behandler hvert eneste år flere tusinde indberetninger om magtanvendelser, hovedsageligt indsendt fra de sociale tilbud. I 2017 har Socialtilsyn Midt i alt modtaget 2.527 indberetninger om magtanvendelse, hvilket er 162 indretninger færre end i 2016, hvor det samlede antal var 2.689

Indberetninger om magtanvendelser er et område som socialtilsynene altid har et særligt fokus på, da det er socialtilsynenes opgave at føre tilsyn med, om tilbuddene kan sikre anbragte borgers trivsel og grundlæggende rettigheder.

Socialtilsyn Midt vurderer, at tilbuddene generelt har en god viden om magtanvendelses-lovgivningen samt hvorledes registreringerne og indberetningerne skal udarbejdes. Dette gælder såvel på voksen- som på børne/unge-området. Der spores endvidere en positiv udvikling i forhold til indberetningerne og tilbuddenes udvikling af en bedre indberetningspraksis.

Ny-godkendelser på plejefamilie- og tilbudsområdet i 2017

Tilgangen på ny-godkendelsesområdet både i forhold til nye plejefamilier og nye tilbud har i 2017 været mindre end i 2016. Trods et færre antal ny-godkendte plejefamilier og tilbud, vurderer Socialtilsyn Midt, at der er en stor interesse for at blive godkendt inden for begge områder.

Majoriteten af ansøgere, på både plejefamilieområdet og tilbudsområdet, som gik i gang med en godkendelsesproces er blevet godkendt og indgår i Socialtilsyn Midts portefølje.

De nye plejefamilier og nye sociale tilbud lever op til kvalitetskravene og har de rette kompetencer og rammer til at varetage arbejdet med de målgrupper, de er godkendt til.

Socialtilsyn Midts tilfredshedsundersøgelse 2017

Hvert år laver Socialtilsyn Midt en ekstern tilfredshedsundersøgelse. Tilfredsundersøgelsen for 2017 viser, at respondenterne samlet set er meget tilfredse med Socialtilsyn Midt. Således svarer 91 pct., at de er meget tilfredse eller tilfredse med Socialtilsyn Midts udførelse af tilsynsopgaven. Dette svarer til en stigning på 4 procentpoint i forhold til tilfredshedsundersøgelsen for 2016.

I 2017 er der i tilfredsundersøgelsen endvidere blevet stillet en række spørgsmål om, hvorvidt Socialtilsyn Midt har en indvirkning på kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne. Formålet med at stille spørgsmålene, var at undersøge om tilbuddene og plejefamilierne udelukkende betragter tilsynsbesøgene som kontrol eller om tilsynsbesøgene også kan være befordrende for udviklingen af kvaliteten. Samlet set viser svarerne, at langt de fleste af respondenterne er enige i, at Socialtilsyn Midt medvirker til at forbedre kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne.

Fortsat god læselyst!

Ulla B. Andersen
Tilsynschef

Indledning

I 2017 har Socialtilsyn Midts overordnede fokus været det driftsorienterede tilsyn, med hovedformålet at kontrollere kvaliteten i de sociale tilbud og plejefamilier. Udover de driftsorienterede tilsyn har Socialtilsyn Midt også færdiggjort re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene samt godkendt nye plejefamilier og sociale tilbud.

Alle plejefamilier og tilbud skal i henhold til lov om socialtilsyn modtage mindst ét tilsynsbesøg om året.

Tilsynsopgaven har mange facetter, da der, ud over kontrollen, også er fokus på sparring, udvikling og dialog med henblik på at hjælpe plejefamilierne og tilbuddene med at udvikle og styrke kvaliteten, således de anbragte børn, unge og voksne tilbydes de rigtige rammer og indsatser, som sikrer en tryk hverdag og god trivsel. Socialtilsyn Midt vurderer, at majoriteten af plejefamilierne og de sociale tilbud yder et stort arbejde og kvaliteten er i orden.

Socialtilsyn Midt bestræber sig altid på at udføre tilsynsopgaven kompetent og med et højt fagligt niveau og altid med borgernes tarv for øje, hvilket i yderste konsekvens kan foranledige sanktioner

eller inddragelse af godkendelser. Socialtilsyn Midt går ikke på kompromis med borgernes tarv, hvorfor der også i 2017 har været udstedt sanktioner og foretaget inddragelser af godkendelser. Sanktionerne har heldigvis i de fleste tilfælde hjulpet tilbuddene til at genoprette kvaliteten og få igangsat en positiv udvikling.

Socialtilsyn Midts årsrapport 2017 er et tilbageblik på det tilsynsarbejde, der er blevet udført i 2017, illustreret i kvantitative data og kvalitative analyser.

Årsrapportens første del består af en række fast-lagte emner, som alle 5 tilsyn behandler i årsrapporten i form af en kvantitativ opgørelse og gennemgang af tilsynets virke og portefølje. Endvidere vil Socialtilsyn Midts økonomi blive fremlagt i forlængelse heraf.

Årsrapportens anden del består af en analyse af den generelle kvalitet i tilbuddene med udgangspunkt i et fællestema. Fællestemaet for 2017 er re-godkendelsen af alkoholbehandlingstilbuddene, hvor kvaliteten i alkoholbehandlingstilbuddene vil blive belyst kvalitativt med udgangspunkt i en række kvantitative data. Søgningsskriterierne for disse data er ligeledes ens for alle 5 tilsyn, så det er muligt at sammenligne på tværs af tilsynene.

Årsrapportens tredje del er udvalgte fokuspunkter, som Socialtilsyn Midt i 2017 har haft særligt fokus på:

- Sundhed og trivsel
- Magtanvendelser
- Ny-godkendelser på plejefamilie- og tilbudsområdet
- Tilfredshedsundersøgelsen for 2017

Magtanvendelser, ny-godkendelser på plejefamilieområdet og den årlige tilfredshedsundersøgelse er fokuspunkter, som også er blevet belyst i tidligere rapporter. Begrundelsen for at belyse dem i 2017 er, at det er interessant at følge udviklingen inden for disse udvalgte områder over tid.

Ny-godkendelser på tilbudsområdet er ikke tidligere belyst i årsrapporterne. Da det er et område Socialtilsyn Midt har haft særlig opmærksomhed på i forhold til godkendelsesprocessen, vil området blive belyst i denne rapport.

Temaet Sundhed og trivsel har Socialtilsyn Midt valgt som et særligt fokuspunkt, da Socialstyrelsen i januar 2017 lancerede en reviderede kvalitetsmodel med flere justeringer, ændringer og undtagelser. En af de store ændringer i kvalitetsmodellen er opdelingen af tema 3 *Målgruppe, metoder og resultater* i to temaer. Det nye tema hedder *Sundhed og trivsel* og har til formål at sætte fokus på borgernes sundhed og trivsel samt forenkle, skabe klarhed og specificere og dermed sikre at alle dimensioner kommer med.¹ På baggrund heraf har Socialtilsyn Midt valgt at lave en analyse specifikt af borgernes trivsel i tilbuddene og plejefamilierne.

---

¹ Kilde til afsnittet er Socialstyrelsens oplæg vedrørende "Baggrund og proces for justeringer af kvalitetsmodellen."

1. Om Socialtilsyn Midt

1.1 Socialtilsynets kerneopgaver

I 2017 har Socialtilsyn Midts fokus været det driftsorienterede tilsyn, godkendelse af nye plejefamilier og tilbud samt afslutte de sidste re-godkendelser af overdragede alkoholbehandlingstilbud².

Ifølge lov om socialtilsyn § 7, stk. 3, skal socialtilsynet, som led i det driftsorienterede tilsyn, aflægge mindst ét årligt tilsynsbesøg. For tilbud med flere afdelinger er der krav om besøg på de enkelte afdelinger.

Socialtilsynet skal altid foretage en konkret risikovurdering af behovet for antal tilsynsbesøg i alle tilbud og plejefamilier. Dette for at sikre, at der ikke sker svigt, misbrug eller overgreb, og at tilbud og plejefamilier udfører en kvalificeret og målrettet indsats, der imødekommer borgernes behov.

Formålet med tilsynsreformen kan opsummeres på følgende måde:

- Et professionelt og uafhængigt tilsyn
- Forhindre misbrug og overgreb på tilbuddets borgere
- Kvalitet i de sociale tilbud
- Effektivitet i indsatsen

Med det driftsorienterede tilsyn sikres ovenstående. Det driftsorienterede tilsyn er risikobaseret, dvs. at der i forhold til planlægningen af tilsynsbesøget hos det enkelte tilbud eller plejefamilie foretages en konkret risikovurdering med udgangspunkt i de indhentede oplysninger fra tilbuddet/plejefamilien. Oplysningerne kan føre til et eller flere tilsynsbesøg, som både kan være uanmeldte og anmeldte. Begrundelsen for et ekstra og mere intensivt tilsyn kan være, at indholdet i de indhentede oplysninger giver anledning til, at der skal holdes ekstra øje

med tilbuddet/plejefamilien med henblik på kontrol eller udvikling af tilbuddet.

Mindre intensive tilsyn kan være relevante i forhold til tilbud, hvor der f.eks. over en længere årrække er leveret veldokumenterede resultater, hvor der er god medarbejder- og beboertrivsel og uændrede ledelsesmæssige forhold.

Det er dog altid socialtilsynet, der har ansvaret for vurderingen af om tilbuddene og plejefamilierne har den fornødne kvalitet uanset omfanget af tilsynet.

1.2. Hvem fører Socialtilsyn Midt tilsyn med

Socialtilsyn Midt fører tilsyn med følgende typer tilbud:

- Plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om social service
- Opholdssteder og døgninstitutioner for børn og unge efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6 i lov om social service
- Botilbud til voksne efter §§ 107-110 i lov om social service. Det omfatter herberger og krisecentre samt midlertidige og længerevarende botilbud til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
- Stofmisbrugsbehandlingstilbud efter § 101 i lov om social service
- Alkoholbehandlingstilbud efter sundhedslovens § 141

Endvidere føres tilsyn med støtte efter bl.a. servicelovens § 85 til borgere, der bor i plejeboliger eller lignende boformer f.eks. almenboligloven § 105 og lejeloven, hvor borgeren er visiteret til boligen af kommunen og hvor støtten ydes af et fast personale, som udgår fra servicearealer i tilknytning til boligerne.

Nedenstående tabel viser ovenstående tilbudstyper fordelt på tilbud, plejefamilier og koncerner.

Tabel 1.2.1

Tilbudstyper	I alt ³
Plejefamilier	1.480
Sociale tilbud	349
Øvrige	
Koncernlignende tilbud	6 ⁴
Antal tilbud under koncernlignende tilbud	22

² Socialtilsynene har haft en 2-årig periode, fra 2016 til og med 2017, til at færdiggøre re-godkendelserne af de overdragede alkoholbehandlingstilbud.

³ Antallet af tilbud og plejefamilier er opgjort pr. 1 januar 2018

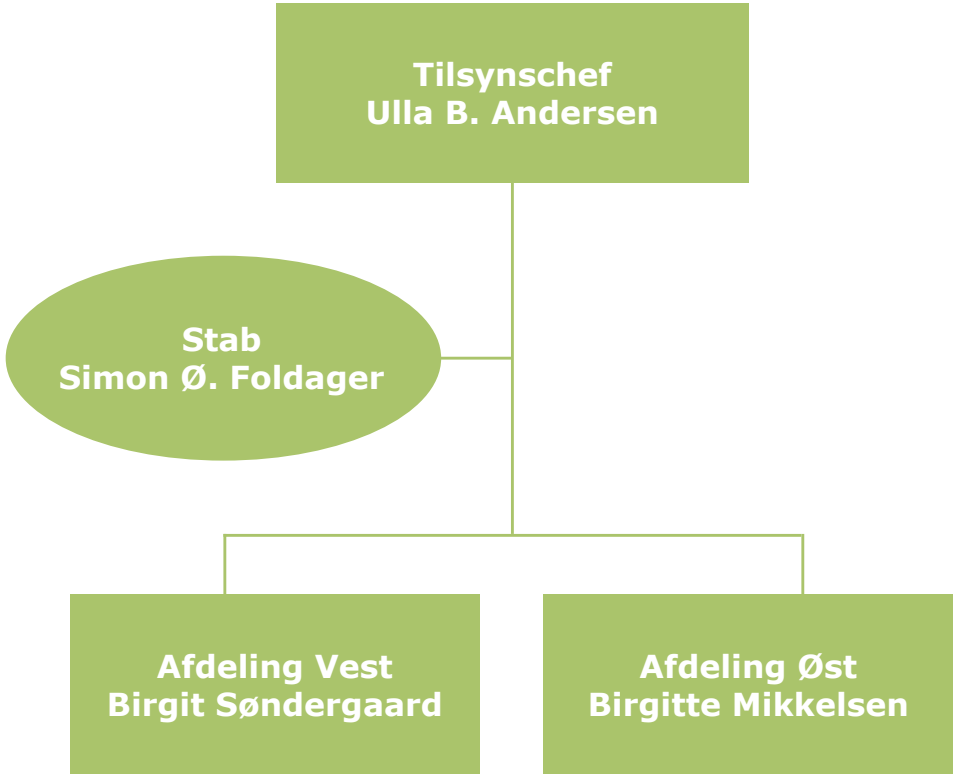
⁴ De 6 koncernlignende tilbud indgår i det samlede antal sociale tilbud

1.3 Socialtilsynets organisering og medarbejdere

Socialtilsyn Midt er en offentlig, kommunal myndighed, som organisatorisk er forankret i Børne- og Familieafdelingen i Silkeborg Kommune. Socialtilsyn Midt er organiseret med en stab som varetager administrative opgaver (økonomi, jura, udvikling mv.) samt godkendelse af nye tilbud og plejefamilier. Derudover er der to driftsafdelinger, der varetager tilsynsopgaverne for både tilbud og plejefamilier indenfor deres geografiske område. Afdeling Vest og Øst har hver tilknyttet 27 tilsynskonsulenter.

Socialtilsyn Midt har pr. 1. december 2017 i alt 76 årsværk ansat, fordelt på flg. stillinger:

- En tilsynschef
- En stabsleder
- To afdelingsledere
- 11,2 stabsmedarbejdere: 3,0 jurister, 3,0 økonomikonsulenter, 1,0 AC-fuldmægtig, 3,8 administrative medarbejdere, 0,4 servicemedarbejder og piccoloer
- 60,8 tilsynskonsulenter: Majoriteten af tilsynskonsulenter er enten uddannede socialrådgivere eller socialpædagoger.

2. Socialtilsynets virke 2017

– gennemgang af det kvantitative data

Omdrejningspunktet for Socialtilsyn Midt i 2017 har været de driftsorienterede tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier, godkendelse af nye plejefamilier og sociale tilbud samt de sidste re-godkendelser af alkoholbehandlingstilbuddene. Endvidere har Socialtilsyn Midt forholdt sig til en række sociale tilbud, som hører under lejeloven og yder støtte efter lov om social service § 85. Lovgivningen⁵ har fordret re-godkendelsesproces for disse tilbud.

I lighed med forrige år har 2017 været et travlt og ressourcekrævende år for Socialtilsyn Midt.

Lov om socialtilsyn tilsiger, at alle eksisterende sociale tilbud og plejefamilier skal have mindst ét tilsyn pr år. Socialtilsyn Midt har i 2017 aflagt mindst et tilsyn, enten som anmeldt eller uanmeldt tilsyn, hos alle eksisterende sociale tilbud eller plejefamilier. Der er, i lighed med foregående år, tilfælde, hvor der er blevet aflagt mere end et tilsyn hos en plejefamilie eller et tilbud. Ekstra tilsyn

kan udløses af forskellige risikofaktorer og kan f.eks. omhandle ændring af godkendelse, væsentlig ændring i godkendelsen, undersøgelse af indkommende whistleblower eller andre oplysninger og sidst men ikke mindst opfølgning på sanktioner.

De driftsorienterede tilsyn udgør majoriteten af tilsynsopgaven, men re-godkendelserne af alkoholbehandlingstilbuddene og overdragede tilbud under lejeloven samt ny-godkendelser har også udgjort en betydelig del i 2017.

Tilsynsopgaven på tilbudsområdet er fortsat en ressourcekrævende opgave, da de store tilbud og centerkonstruktionerne fordrer en omfangsrig planlægning, stor mødeaktivitet og mange besøg, hvilket er krævende for både socialtilsynet og tilbuddene.

Socialtilsyn Midts portefølje for 2017 har ændret sig på både tilbuds- og plejefamilieområdet. På begge områder har der været nedgang, men dog ikke i samme omfang som i 2016. Ved gennemgangen af data fra 2016 og 2017 fremgår det, at der både på plejefamilieområdet og tilbudsområdet er færre, som ophørte i 2017 end i 2016.

I det følgende vil data vedrørende Socialtilsyn Midts portefølje i 2017 blive gennemgået.

Tabel 2.1 Socialtilsyn Midts portefølje 2017

Tilbudstyper	I alt ⁶
Plejefamilier	1.480
Sociale tilbud	349
Øvrige	
Koncernlignende tilbud	6 ⁷
Antal tilbud under koncernlignende tilbud	22

⁵ Jf. Lov om ændring af socialtilsyn, lov om social service og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

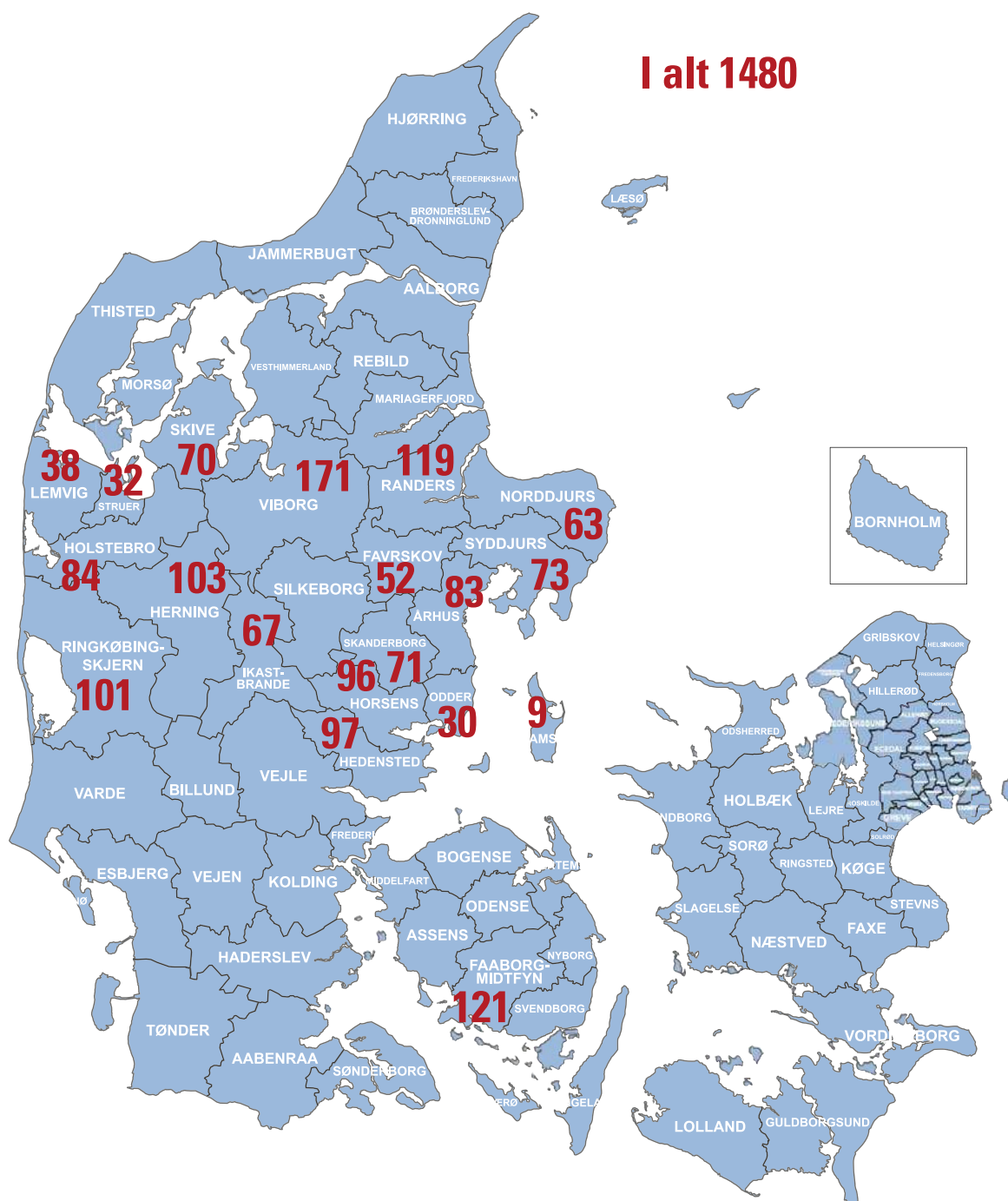
⁶ Antallet af tilbud og plejefamilier er opgjort pr. 1. januar 2018

⁷ De 6 koncernlignende tilbud indgår i det samlede antal sociale tilbud

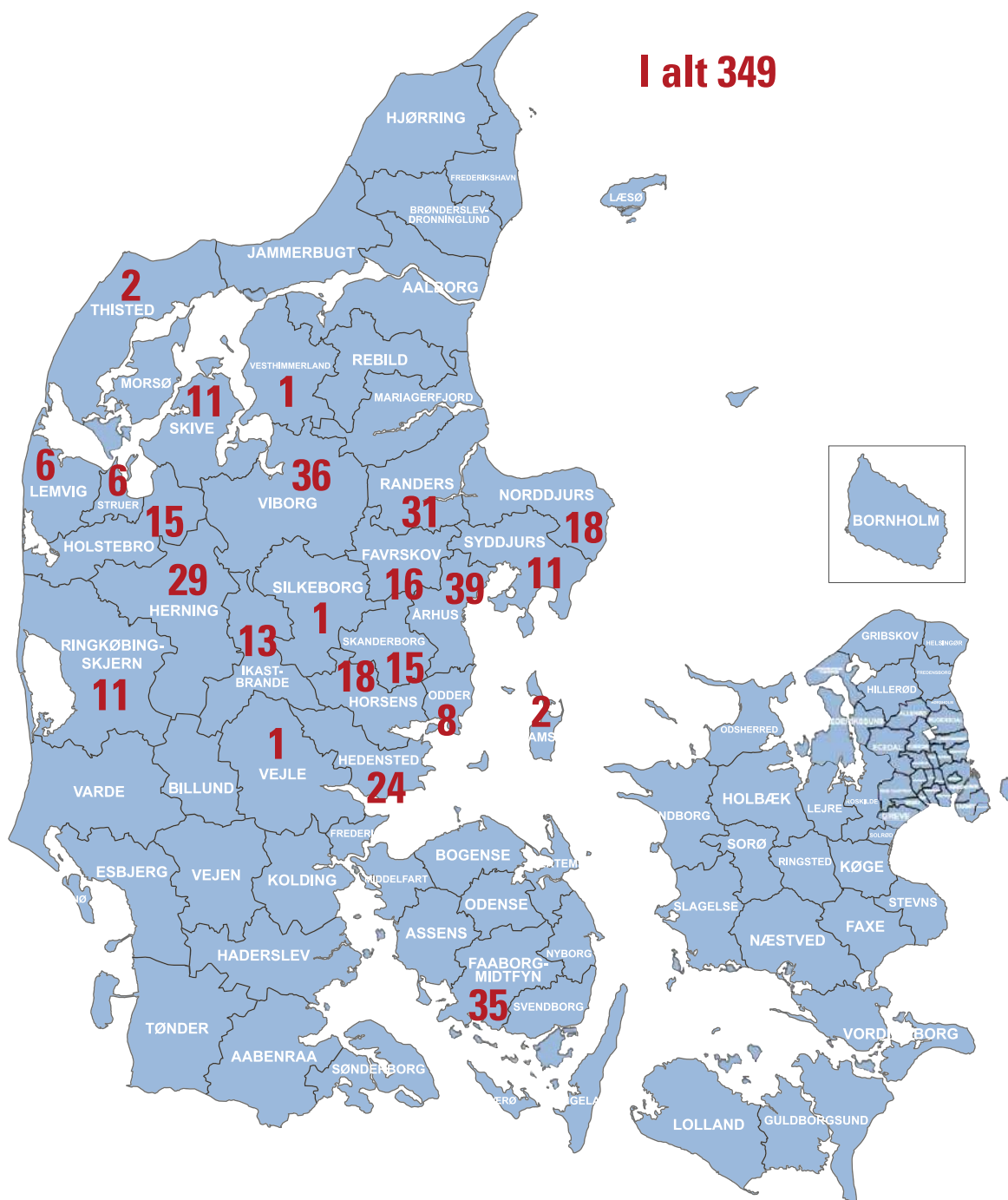
Nedenstående kort viser, hvor mange plejefamilier, der er i de enkelte kommuner.

**Tabel 2.2. Oversigtskort
over plejefamilier fordelt på kommuner**

Nedenstående kort viser fordelingen af tilbud på kommuner. Der er på kortet angivet tilbud beliggende i kommuner, der ikke hører ind under Socialtilsyn Midt, men disse tilbud fører Socialtilsyn Midt tilsyn med, da det er tilbud som indgår i koncerner eller koncernlignende tilbud. Disse koncerner har alle adresser i kommuner, som hører ind under Socialtilsyn Midts tilsynsforpligtelse. Det betyder, at alle tilbud under disse koncerner, uanset geografisk placering, hører under Socialtilsyn Midts tilsynsforpligtelse.

**Tabel 2.3. Oversigtskort
over tilbud fordelt på kommuner**

2.1 Tilbagekaldte godkendelser og baggrunden herfor

Tilbagekaldelser af godkendelser på plejefamilieområdet

I 2017 blev der i alt på plejefamilieområdet tilbagekaldt 15 godkendelser.

- 10 eksisterende plejefamilier mistede deres godkendelse. Årsagen til, at en plejefamilie får tilbagekaldt sin godkendelse er, at familien ikke længere vurderes at kunne varetage plejeopgaven og dermed sikre trivsel og kvalitet for det anbragte barn.
- 5 ny-ansøgere kunne ikke godkendes. Der kan være flere årsager til, at en familie ikke kan godkendes til at blive plejefamilie. Typisk er årsagerne utilstrækkelig økonomi, ikke egnede fysiske rammer, manglende kompetencer og egne børns alder og trivsel.

Ophørte plejefamilier

- I 2017 ophørte 140 eksisterende plejefamilier, et færre antal end i 2016, hvor 156 plejefamilier ophørte. Når en plejefamilie meddeler socialtilsynet, de ønsker at stoppe, opfordres de til at oplyse begrundelsen for deres beslutning. Når begrundelserne gennemgås, er det overvejende

alder, skilsmisse, sygdom, familieførøgelse, flytning og nyt arbejde, som ligger til grund for plejefamiliernes ønske om at ophøre.

I 2017 var der en del plejefamilier, som valgte at stoppe, da de ikke havde haft børn i de seneste 3 år. I denne kategori er der også ny-godkendte familier, som har opgivet at få en plejeopgave. De ny-godkendte familier meddeler, at de oplever, at de ikke kommer i betragtning til plejeopgaver, trods det de selv er meget aktive i forhold til at kontakte kommunerne og fortælle, at de er klar til at få en plejeopgave. Det frustrerer dem. I flere tilfælde har det medført, at de har ønsket at ophøre.

Der var også i 2017 plejefamilier, som ophørte, fordi de udelukkende havde aflastningsopgaver efter serviceloven § 84. Socialtilsynet fører ikke tilsyn med § 84, hvorfor plejefamilierne falder ud af Socialtilsyn Midts tilsyn efter 3 år.⁸

- I 2017 tilbagekaldte 26 ny-ansøgere deres ansøgninger. Ny-ansøgere har under godkendelsesprocessen mulighed for at tilbagekalde deres ansøgninger, hvis der, under processen, sker ændringer i deres familiesituation, f.eks. sygdom eller skilsmisse. Når familien tilbagekalder deres ansøgning gives der mulighed for, at familien kan søge igen, når deres familiemæssige situation er faldet på plads.

Tabel 2.1.1 Antal tilbagekaldte godkendelser på plejefamilieområdet 2016

Eksisterende plejefamilier	
Ophørte plejefamilier	140
Ikke godkendte	10
Ny-godkendte plejefamilier	
Tilbagekaldte ansøgninger	26
Ikke godkendte	5

Tilbagekaldelser af godkendelser på tilbudsområdet

I 2017 blev der i alt på tilbudsområdet tilbagekaldt 4 godkendelser.

- 4 eksisterende sociale tilbud fik inddraget deres godkendelse i 2017. Tilbuddene mistede deres godkendelse, da tilbuddene ikke længere kunne opretholde den fornødne kvalitet i tilbuddene og sikre trivsel for beboerne.
- I 2017 var der ingen nye sociale tilbud, som fik resultatet "ikke godkendt".

Ophørte sociale tilbud

- I 2017 var der 30 tilbud som ophørte, et færre antal end i 2016, hvor 40 tilbud ophørte. Når

begrundelserne for ophør gennemgås, er overvejende årsager sammenlægning med andre tilbud, faldende beboerantal, dårlig økonomi og fordi tilbuddene ikke længere er omfattet af lov om socialtilsyn. En del af alkoholbehandlingstilbuddene, som nu er omfattet af lov om socialtilsyn, blev i 2017 sammenlagt med misbrugsbehandlingstilbud i kommunale rusmiddelcentre, og ophørte derfor som selvstændige tilbud.

- I 2017 tilbagekaldte 2 ansøgere deres ansøgninger om at blive godkendt som nyt socialt tilbud. Nye ansøgere på tilbudsområdet har også mulighed for at tilbagekalde deres ansøgninger under processen og ansøge igen på et senere tidspunkt.

⁸ „Aflastning for børn skal tilbydes efter servicelovens § 84, stk. 1, jf. § 44, når behovet for aflastning er opstået alene på grund af barnets funktionsnedsættelse, og når aflastningen sker af hensyn til den øvrige familie.“ Denne type aflastning er ikke omfattet af lov om socialtilsyn §5, stk. 8.

Tabel 2.1.2 Antal tilbagekaldte godkendelser/
ansøgninger på tilbudsområdet 2017

Eksisterende sociale tilbud	
Ophørte tilbud	30
Ikke godkendte	4
Ny-godkendte sociale tilbud	
Tilbagekaldte ansøgninger	2
Ikke godkendte	0

2.2 Godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier

Ny-godkendte plejefamilier

I 2017 har Socialtilsyn Midt oplevet en stor interesse fra familier, der ønsker at blive godkendt som plejefamilier. Dog er der sket en signifikant nedgang fra 127 ny-godkendte plejefamilier i 2016 til 72 ny-godkendte familier i 2017.

Socialtilsyn Midt får mange henvendelser fra familier, som overvejer at blive godkendt til plejefamilie og der er også stor søgning på det obligatoriske kursus for generelt godkendte plejefamilier.

De familier, som kontakter Socialtilsyn Midt, er familier, der på egen hånd har undersøgt mulighederne for at blive plejefamilie, og i den forbindelse søger råd og vejledning hos socialtilsynets konsulenter. Socialtilsyn Midts forventning er, at det nye tiltag i 2018, hvor tilsynet tilbyder kommunerne

at deltage på kommunernes rekrutteringsmøder, får en positiv effekt på antallet af ansøgere på plejefamilieområdet. Samtidig opfordrer Socialtilsyn Midt kommunerne til at være aktive i deres rekrutteringspraksis.

Ny-godkendte sociale tilbud

I 2017 godkendte Socialtilsyn Midt 5 nye tilbud: 3 børne- og ungetilbud og 2 voksentilbud. Fra 2015 til 2016 skete der en fordobling af ny-godkendte tilbud. I 2017 har der været en signifikant nedgang i ny-godkendelsen af nye tilbud.

Det skal ikke ses som et udtryk for manglende interesse. Der har i 2017 været en stor interesse for at blive godkendt som socialt tilbud. Grunden til, at der ikke er flere, som er blevet godkendt i 2017 skyldes primært, at det ofte er en lang proces at blive godkendt. Flere godkendelsesprocesser er blevet iværksat i 2017, men afsluttes først i 2018. Endvidere er der flere ansøgninger, som er midlertidigt sat i bero, da de mangler tilladelser fra andre myndigheder.

Tabel 2.1.3 Antal ny-godkendte tilbud i 2017 fordelt på tilbudstyper

Tilbudstyper	I alt
Plejefamilier	72
Sociale tilbud	5

2.3 Tilsyn og tilsynsbesøg, herunder antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg

Socialtilsyn Midt skal, i henhold til lov om socialtilsyn, føre tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud for at sikre, at de forsat har den fornødne kvalitet og dermed opfylder betingelserne for at opretholde godkendelsen.

Alle godkendte plejefamilier og sociale tilbud skal have mindst ét driftsorienteret tilsyn om året og der skal foretages en konkret vurdering af behovet for antallet af tilsyn i det enkelte tilbud og den enkelte plejefamilie. Vurderingen foretages ud fra en risikobaseret tilgang med udgangspunkt i forholdene og historikken i det enkelte tilbud eller den enkelte plejefamilie.⁹

Et driftsorienteret tilsyn lægges enten som anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg, hvor socialtilsynet er på fysisk besøg i tilbuddet og hos plejefamilien.

På tilbudsområdet skal der i forbindelse med tilsyn være fysisk besøg på alle de adresser et tilbud har. Antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg er derfor forholdsmæssigt højere på tilbudsområdet end på plejefamilieområdet. Grunden er, at der i Socialtilsyn Midts portefølje er mange store tilbud med over 10 afdelinger samt store centerkonstruktioner, hvor afdelingerne ikke er geografisk samlede, hvilket betyder, at de store tilbud og centerkonstruktioner får mange tilsynsbesøg på årsbasis.

Socialtilsyn Midt foretager altid et risikobaseret tilsyn og antallet af tilsyn i den enkelte plejefamilie afhænger af den konkrete risikovurdering. I de tilfælde, hvor plejefamilier får mere end ét

tilsynsbesøg, skyldes det eksempelvis skilsmisse, sygdom eller skift af adresse.

Det gælder både for tilbud og plejefamilier, at der kan blive aflagt ekstra tilsynsbesøg i forbindelse med skærpede tilsyn og påbud.

Kort om datagrundlaget for antal gennemførte tilsyn i 2017

Socialtilsynene har truffet beslutning om at trække data ud fra et fælles datagrundlag, hvor de samme søgekriterier anvendes. Socialtilsyn Midt anvender derfor de samme søgekriterier for datatræk, som de øvrige tilsyn. Derudover supplerer Socialtilsyn Midt med ekstra datatræk, i forhold til antal gennemførte tilsyn og antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Begrundelsen for dette er, at Socialtilsyn Midt ønsker at opgøre det nøjagtige antal gennemførte tilsyn i 2017. Dvs., at der er blevet trukket data på, hvor mange tilbud og plejefamilier, der har fået tilsynsbesøg i 2017, og hvor der efterfølgende er blevet udarbejdet og uploadet en tilsynsrapport til Tilbudsportalen. Alle tilbud og plejefamilier, som har fået tilsynsbesøg og hvor der efterfølgende er blevet udarbejdet rapport, er blevet søgt ud. I datatrækket er der derfor ikke kun blevet søgt på tilsyn, hvor rapporten er uploadet til Tilbudsportalen i 2017, da tilbud og plejefamilier, som fik tilsynsbesøg i december måned, dermed ikke tælles med. Da disse tilsynsbesøg ligger sidst på året, har den efterfølgende høringsperiode betydet, at den endelige rapport først er blevet uploadet i begyndelsen af 2018. Socialtilsyn Midt har derfor valgt at medregne de tilsyn, hvor rapporten er blevet uploadet i januar 2018, da det omhandler tilbud og plejefamilier, der har fået tilsyn i 2017.

Nedenstående tabel viser antallet af gennemførte tilsyn i 2017 baseret på ovenstående søgekriterier.

Tabel 2.3.1 Antal gennemførte tilsyn i 2017

Traditionelle tilbudstyper	
Plejefamilier (inkl. ny-godkendelser + lukkede plejefamilier)	1.570
Sociale tilbud (inkl. ny-godkendelser + lukkede tilbud)	423
I alt	1.993

9. Kilde: Hvad siger loven om tilsynsintensitet og risiko? www.socialstyrelsen.dk

Nedenstående tabel viser, hvordan de anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg har fordelt sig på henholdsvis driftsorienterede tilsyn, ny-godkendelser og re-godkendelser.

Tabel 2.3.2 Antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i 2017 fordelt på tilsynstype

Socialtilsyn Midt		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	2.070	317
Ny-godkendelser	124	0
Re-godkendelser	22	0
I alt	2.216	317

Nedenstående tabel illustrerer, hvordan de anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg har fordelt sig på henholdsvis plejefamilie- og tilbudsområdet.

Tabel 2.3.3 Antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg 2017 fordelt på plejefamilier og tilbud

Plejefamilier		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	1.356	149
Ny-godkendelser	108	0
I alt	1.464	149

Tilbud		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	714	168
Ny-godkendelser	16	0
Re-godkendelser	22	0
I alt	752	168

De følgende tabeller viser antal gennemførte tilsyn i 2017 samt, hvordan de fordeler sig i forhold til anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Tallene i disse tabeller er baseret på søgekriterierne i socialtilsynenes fælles datagrundlag.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at tallene indeholder gennemførte tilsyn fra både 2016 og 2017, da søgekriteriet er alle tilsyn, som er gennemført i 2017. Ved at stille dette kriterie op for søgningen, vil tilsyn udført i december 2016, blive talt med, da rapporterne først er blevet uploadet i januar 2017 og ligeledes vil de tilsyn, som blev udført i december 2017 ikke blive talt med.

Tabel 2.3.4 Antal gennemførte tilsyn i 2017-træk baseret på det fælles datagrundlag

Traditionelle tilbudstyper	
Plejefamilier (inkl. ny-godkendelser + lukkede plejefamilier)	1.540
Sociale tilbud (inkl. ny-godkendelser + lukkede tilbud)	407
I alt	1.947

Tabel 2.3.5 Antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i 2017 fordelt på tilsynstyper – baseret på det fælles datagrundlag

Socialtilsyn Midt		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	1.950	261
Ny-godkendelser	112	0
Re-godkendelser	11	0
I alt	2.073	261

Nedenstående tabel illustrerer, hvordan de anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg har fordelt sig på henholdsvis plejefamilie- og tilbudsområdet.

Tabel 2.3.6 Antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg 2017 fordelt på plejefamilier og tilbud – træk baseret på det fælles datagrundlag

Plejefamilier		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	1.291	133
Ny-godkendelser	103	0
I alt	1.394	133

Tilbud		
Tilsynstype	Anmeldte	Uanmeldte
Driftsorienterede tilsyn	556	128
Ny-godkendelser	9	0
Re-godkendelser	11	0
I alt	576	128

2.4 Iværksatte påbud, skærpede tilsyn og baggrunden herfor

I 2017 udstedte Socialtilsyn Midt i alt 32 påbud fordelt på 7 sociale tilbud og 1 plejefamilie.

Ud af de 7 ovennævnte sociale tilbud har 3 tillige fået et skærpet tilsyn.

Påbud kan f.eks. handle om, at tilbuddet skal ansætte eller opkvalificere personale til at have relevante kompetencer i forhold til målgruppen. Påbuddet skal kunne efterkommes af tilbuddet/plejefamilier. Efterleves det ikke kan tilbuddet/plejefamilien i værste fald miste godkendelsen.

Påbuddet ledsages altid af en frist, således det er klart for tilbuddet, hvornår påbuddet skal være opfyldt. Det er de konkrete forhold og påbuddets karakter, som danner grundlag for, hvornår tidsfristen fastsættes. Der kan være påbud, som skal efterleves

straks, f.eks. hvis det drejer sig om overgreb. For et tilbud kan et påbud have alvorlige konsekvenser, hvorfor socialtilsynet altid er i en tæt dialog med tilbuddet for at undersøge, om der er mulighed for at rette op uden sanktioner. Er dette ikke tilfældet, udstedes påbuddet og herefter er det tilbuddets ansvar at udbedre forholdene, således påbuddet kan løftes af.

I nedenstående vil det blive belyst, hvorledes antallet af påbud er fordelt på henholdsvis tilbud, der har fået iværksat påbud uden skærpet tilsyn og tilbud, der har fået iværksat påbud med et skærpet tilsyn.

Iværksatte påbud uden skærpede tilsyn

I 2017 udstedte Socialtilsyn Midt påbud uden skærpet tilsyn til i alt 4 tilbud og 1 plejefamilie. Samlet set blev der udstedt 14 påbud, som fordeler sig på de 4 påbud og 1 plejefamilie.

Tabel 2.4.1 Antal sager med påbud, fordelt på plejefamilier og tilbud

Tilbudstyper	Antal sager
Plejefamilier	1
Sociale tilbud	4
I alt	5

De 14 påbud fordeler sig på følgende temaer i kvalitetsmodellen.

Tabel 2.4.2 Oversigt over temaer, der er berørt i påbudssagerne

Årsag i relation til kvalitetsmodellen	Fordeling på temaer
Uddannelse og beskæftigelse	0
Selvstændighed og sociale relationer	0
Målgruppe, metoder og resultater	4
Organisation og ledelse	3
Kompetencer	2
Sundhed og trivsel	5
Fysiske rammer	0
Økonomi	0

Iværksatte skærpede tilsyn

I 2017 iværksatte Socialtilsyn Midt skærpet tilsyn på 3 sociale tilbud. Samlet blev der i den forbindelse udstedt 18 påbud. Der blev ikke udstedt skærpet tilsyn på plejefamilieområdet.

Der træffes afgørelse om skærpet tilsyn i de tilfælde, hvor konkrete forhold skaber bekymring for driften, for borgernes sikkerhed eller sundhed eller når tilbuddet ikke længere har den fornødne kvalitet.

Det kan f.eks. være mistanke om strafbare forhold, fysiske eller psykiske overgreb, eller det kan være situationer, hvor uddannet personale i forhold til målgruppen er fratrådt, eller der har været uforholdsmæssig mange magtanvendelser.

Når tilbuddet er under skærpet tilsyn betyder det, at tilbuddet får flere tilsynsbesøg.

Et skærpet tilsyn medfører endvidere, at tilbuddet skal betale en højere tilsynstakst.¹⁰

Tabel 2.4.3 Antal iværksatte skærpede tilsyn fordelt på plejefamilier og tilbud

Tilbudstyper	Antal sager
Plejefamilier	0
Sociale tilbud	3
I alt	3

Nedenstående tabel viser de primære årsager til de skærpede tilsyn, og hvordan påbuddene er fordelt.

Tabel 2.4.4 Oversigt over primære årsager til skærpede tilsyn

Årsag i relation til kvalitetsmodellen	Fordeling på temaer
Uddannelse og beskæftigelse	1
Selvstændighed og sociale relationer	0
Målgruppe, metoder og resultater	9
Organisation og ledelse	1
Kompetencer	0
Sundhed og trivsel	7
Fysiske rammer	0
Økonomi	0

¹⁰ Kilde: Afgørelse ved driftsorienteret tilsyn; www.socialstyrelsen.dk

”Fra sanktion til succes”

Når et tilbud eller en plejefamilie får udstedt en sanktion, er det en alvorlig situation tilbudet/plejefamilien bringes i, og det kan have store konsekvenser. I værste fald kan det ende med, at godkendelsen inddrages af socialtilsynet. I de allerfleste tilfælde går det heldigvis godt.

Tilbagemeldingerne fra et sanktionsramt tilbud er, at de oplever at få et signifikant løft i den generelle kvalitet og kvalitetsmæssige forbedringer på specifikke områder alt efter, hvad de enkelte påbud har omhandlet.

Tilbagemeldingerne fra tilbudet er, at sanktionen afstedkom en stor påvirkning af hele organisationen fra ledelses- til medarbejderniveau. Tilbuddet beskriver, at sanktionen udløste en anelig kommunikationsopgave, som involverede alle ansatte i tilbudet. Dertil kom håndteringen af og

arbejdet med påbuddene, som bevirkede, at en lang række processer blev iværksat. Det var bl.a. at udarbejde handleplaner, som beskrev, hvordan tilbudet ville opfylde påbuddene, omsætte handleplanerne i praksis, som for tilbudet bestod i at udarbejde undervisningsforløb og trække på ekstern ekspertise.

Outputtet for tilbudet, ud over at opfylde påbuddene, har været, at den intensive indsats for at rette op på forholdene har haft en direkte indvirkning på tilbudet samlede kvalitet og specifikt er der områder, hvor medarbejderne har fået tilført en række kompetencer.

Dermed kan sanktioner have en positiv indflydelse på udvikling af kvaliteten i tilbuddene, omend det er en kompliceret og omsiggribende proces for et tilbud at skulle igennem.

2.5 Henvendelser om bekymrende forhold (whistleblower)

Der har samlet set været en stigning i antallet af bekymrende henvendelser fra 2016 til 2017.

I 2016 var der 240 henvendelser vedr. bekymrende forhold og i 2017 har der været 291 henvendelser. På tilbudsområdet ses en stigning i henvendelser om bekymrende forhold 276 henvendelser i 2017 mod 220 henvendelser i 2016, hvorimod den er faldet på plejefamilieområdet fra 20 i 2016 til 13 henvendelser i 2017. I alt modtog Socialtilsyn

Midt 291¹¹ henvendelser i 2017.

Henvendelserne om bekymrende forhold kommer typisk fra pårørende, beboere, personale, men også fra andre personer, som har observeret forhold, der har vakt deres bekymring.

Typisk får Socialtilsyn Midt henvendelserne telefonisk, men det er også muligt at udfylde en webformular og sende den ind til socialtilsynet. Alle henvendelser registreres enkeltvis, uanset om det er flere anmeldere eller det er samme anmelder, som kontakter socialtilsynet flere gange. I Socialtilsyn Midt er det primært jurister og fagkonsulenter, som modtager og registrerer henvendelserne om bekymrende forhold.

Tabel 2.5.1 Antallet af henvendelser i 2017

Tilbudstyper	Antal
Plejefamilier	13
Sociale tilbud	276
I alt	289

Nedenstående illustrerer, hvilke emner henvendelserne har omhandlet i 2017. Majoriteten af de henvendelser, som Socialtilsyn Midt har modtaget i 2017, omhandler dårlig eller manglende ledelse og dårlig eller manglende socialfaglige kompetencer i de sociale tilbud. Den kategori, som flest henvendelser er blevet registreret under, er kategorien *Ledelse – dårlig eller manglende*. Her er der blevet registreret 102 henvendelser, hvilket er en væsentlig større andel end i 2016, hvor der blev registreret 70 henvendelser under denne kategori.

Kategorien *Socialfaglige kompetencer – dårlig eller manglende* er steget fra 56 til 68 henvendelser i 2017. Ud af 289 henvendelser omhandler 172 enten dårlig eller manglende ledelse eller dårlig eller manglende socialfaglige kompetencer.

Antallet af henvendelser registreret under kategorien *Andet* er også steget fra 36 i 2016 til 51 i 2017. Når en henvendelse registreres under kategorien *Andet*, arbejder socialtilsynet ikke videre med henvendelsen, da den omhandler forhold inden for plejefamilie- og tilbudsområdet, der falder uden socialtilsynets område og som socialtilsynet ikke har myndighed til at gå videre med. I det omfang det er muligt vejledes whistleblower altid om, hvem henvendelsen kan rettes til.

Hvorfor der er sket en stigning af henvendelser i 2017 kan der kun gisnes om. En forklaring kan være, at Socialtilsyn Midts information ude på tilbuddene og i plejefamilierne har øget kendskabet til whistleblowerordningen hos både pårørende, beboere, personale og andre personer.

¹¹ Det samlede tal er 291, men ud af de 291 henvendelser er der 2 henvendelser, som ikke medregnes, da det drejede sig om henvendelse om interne forhold inden for et område, der hverken berører tilbuds- eller plejefamilieområdet, og som derfor ikke er omfattet af socialtilsynet.

Tabel 2.5.2 Oversigt over hvad henvendelserne har omhandlet

Kategori	Antal
Andet	51
Arbejds miljø	1
Fysiske rammer	5
Hygiejne	4
Ledelse – dårlig eller manglende	102
Manglende inddragelse	3
Nedværdigende behandling	12
Omgangstone	5
Pædagogik	13
Seksuelle overgreb	1
Socialfaglige kompetencer – dårlig eller manglende	68
Stofmisbrug/alkoholmisbrug i tilbuddet	7
Vold - fysisk	8
Vold – psykisk	1
Økonomi	7
Økonomisk kriminalitet	1
I alt	289

Kendskab til whistleblowerordningen

Socialtilsynet er forpligtet til at informere om whistleblowerordningen for at sikre at både borgere, pårørende, ansatte og andre personer er bekendt med ordningen samt hvilke rettigheder de har i forhold til anonymitet.

I 2017 har Socialtilsyn Midt gjort følgende tiltag for at informere om ordningen:

- Ordningen er beskrevet på Socialtilsyn Midts hjemmeside med kontaktinformationer
- Kontaktoplysninger på whistleblowertelefonen og webformularen er ligeledes printet på Socialtilsyn Midts visitkort
- Botilbuddene får hvert år tilsendt en opslags-seddel, som vi opfordrer dem til at placere et

synligt sted på botilbuddet

- Socialtilsynets medarbejdere oplyser om ordningen, når de er på tilsynsbesøg

2.6. Aktindsigter i 2017

Socialtilsyn Midt oplever en stigende efterspørgsel om aktindsigt.

I 2017 har Socialtilsyn Midt modtaget 43 anmodninger om aktindsigt.

Efterspørgslen på aktindsigt bliver mærkbart større år for år, hvilket kræver et stigende ressourceforbrug, da det er en omfattende opgave at imødekomme og behandle anmodningerne.

3. Økonomi

3.1 Socialtilsyn Midts økonomi 2017

Tabel 3.1.1 Regnskab 2017 og budget 2017, 1.000 kr.

	Budget 2017	Regnskab 2017	Forskel
Socialtilsyn Midts direkte udgifter (løn mv.)	45.627	46.373	-746
Indirekte udgifter (overhead mv.)	2.580	2.615	-35
Udgifter i alt	48.207	48.988	-781
Indtægter fra objektiv finansiering	-26.932	-25.672	-1.260
Indtægter fra tilsynstakster	-21.275	-21.777	502
Indtægter i alt	-48.207	-47.449	-758
Netto	0	1.539	-1.539

Tabellen viser, at Socialtilsyn Midt kom ud af 2017 med et regnskabsresultat på 1,5 mio. kr. Dette skal ses i lyset af et korrigeret budget på 1,5 mio. kr. Socialtilsyn Midt har i 2017 haft lidt flere lønudgifter end budgetteret, mens der har været færre udgifter til bl.a. kørsel og grundkurser for plejefamilier.

Tabel 3.1.2 Antal af tilbud omfattet af tilsyn af Socialtilsyn Midt

	Forudsat i budget 2017	Faktisk antal i 2017 ¹²
Plejefamilier	1.645	1.480
Tilbud	367	349
I alt	2.012	1.829

Note: Antallet af faktiske tilbud er eksklusiv tilbud / plejefamilier, der blev ny-godkendt i 2017.

Tabellen viser, at antallet af tilbud har været svagt faldende i 2017. Dette skyldes bl.a. at en række private tilbud er stoppet i løbet af året og at flere offentlige tilbud er blevet sammenlagt. Antallet af plejefamilier er også fortsat faldende inkl. ny-godkendelser.

¹² Tallet omfatter alle de plejefamilier, som Socialtilsyn Midt har haft tilsynsforpligtelsen med i 2017. Dvs. at tallet også omfatter plejefamilier, som i dag ikke længere er aktive.

Tabel 3.1.3 Budget 2018 for Socialtilsyn Midt, 1.000 kr., 2018-priser

	Budget 2018
Socialtilsyn Midts direkte udgifter (løn mv.)	46.469
Indirekte udgifter (overhead, afdrag på initialomkostninger mv.)	2.628
Udgifter i alt	49.097
Indtægter fra objektiv finansiering	-27.319
Indtægter fra tilsynstakster	-21.778
Indtægter i alt	-49.097
Netto	0

Tabellen viser budget 2018 for Socialtilsyn Midt, som danner grundlag for tilsynstakster og objektive finansieringsbidrag i 2018, jf. tabel 3.2.1 og 3.2.2.

3.2. Tilsynstakster og objektive finansieringsandele

Tabel 3.2.1 Udvikling af grundtaksterne (dvs. uden reguleringerne)

Takstkategori	2016	2017	2018
0 – 7	31.590	30.593	32.845
8 – 24	37.908	36.712	39.414
25 – 49	63.181	61.186	65.690
>50	94.771	91.779	98.536
Ny-godkendelser	18.079	18.730	22.108
Væsentlig ændring af eksisterende godkendelse	4.821	6.222	6.091
Skærpet tilsyn	7.898	3.059	3.285

Ny-godkendelse, væsentlig ændring og skærpet tilsyn er for et tilbud med 1-7 pladser. Skærpet tilsyn er i 2017 beregnet på en ny måde jf. lovgivningen (udgør 10 pct. af den månedlige takst).

Med grundtakst forstås den takst, der beregnes for året *uden* regulering fra tidligere år. De 5 socialtilsyn beregner taksterne på baggrund af fælles principper.

Tabel 3.2.2 Udviklingen i taksterne for den objektive finansiering

Takstkategori	2016	2017	2018
Årets samlede takstgrundlag	27.120	26.932	27.319
Årets regulering Over-/underskud	-3.459	-1.260	0

Socialtilsyn Midt oplever en væsentlig økonomisk udfordring vedr. kommunernes brug af centerkonstruktioner, dvs. organisatoriske enheder som består af flere tilbud og / eller adresser. Socialtilsynenes fire takstkategorier betyder, at det er vanskeligt for socialtilsynet at få dækket sine udgifter ved tilsynet med store centerkonstruktioner, selv ved den højeste takst. Dette har medført, at Socialtilsyn Midt har benyttet sig af muligheden for at udskrive tillægstakster jf. bekendtgørelse om socialtilsyn § 22 stk. 4 og 5. Socialtilsyn Midt har benyttet denne praksis for at sikre, at takstbetalingen i størst muligt omfang sker hos de tilbud som socialtilsynets ressourcer bruges hos. Denne praksis er i flere tilfælde blevet påklaget og afventer i øjeblikket afgørelse hos Ankestyrel-

sen. Hvis socialtilsynets praksis ikke får medhold hos Ankestyrelsen medfører det, at takstniveauet generelt må sættes op. Derudover kan det potentielt medføre en skævhed i takstbetalingen mellem private og offentlige tilbud samt mellem de kommuner som benytter centerkonstruktioner og de som ikke benytter denne mulighed.

Socialtilsyn Midt forholder sig ikke til, hvilke faglige argumenter, der kan være for en sammenlægning af tilbud i centerkonstruktioner.

4. Den generelle kvalitet i de sociale tilbud og plejefamilier

Socialtilsyn Midts opgave er at kontrollere og vurdere om kvaliteten i de enkelte sociale tilbud og plejefamilier er tilstrækkelig, således at anbragte borgeres behov og trivsel kan imødekommes.

I 2017 har alle tilbud og plejefamilier, i overensstemmelse med lovgivningen, modtaget mindst ét driftsorienteret tilsynsbesøg. Gennemgang af data fra disse tilsynsbesøg viser, at den generelle kvalitet i både sociale tilbud og plejefamilier er tilfredsstillende.

Hvordan afdækkes og måles kvaliteten i tilbud og plejefamilier?

Kvalitetsmodellen er en ramme og et redskab, som socialtilsynet anvender i vurderingen af om et tilbud har den fornødne kvalitet. Udover de 7 temaer i kvalitetsmodellen vurderes tilbuddenes samlede kvalitet også på baggrund af en vurdering af tilbuddets økonomi.

De 7 temaer i kvalitetsmodellen er konkretiseret i en række kriterier og indikatorer. Kriterierne kan karakteriseres som mål for indsatsen i de sociale tilbud. Indikatorerne er beskrivelser af, at den kvalitet, som er udtrykt i kriterierne, forekommer i praksis.¹³

Bedømmelsen af hver indikator følges op af en pointscore - en talværdi mellem 1 (tilbuddet opfylder i meget lav grad indikatoren) og 5 (tilbuddet opfylder i meget høj grad indikatoren). Ud fra denne pointscore for hver indikator beregnes desuden en pointscore for alle kriterier i kvalitetsmodellen.¹⁴

Der er ikke fastsat grænseværdier for kvaliteten i tilbuddet, og der er heller ikke et fast regelsæt for, hvilke følger evt. mangler i opfyldelsen af enkelte indikatorer eller kriterier skal have. Dvs. om resultatet af kvalitetsbedømmelsen skal føre til eksempelvis skærpet tilsyn eller ophør af en godkendelse. Dette afhænger bl.a. af tilbuddets resultater og borgernes trivsel. En lav bedømmelse fører derfor ikke nødvendigvis til, at tilbuddet ikke har den fornødne kvalitet.¹⁵

I de to nedenstående tabeller er scorerne fra 2016 og 2017 blevet sammenlignet på henholdsvis plejefamilieområdet og tilbudsområdet. Tabellerne illustrerer, hvordan kvaliteten inden for de 7 temaer i kvalitetsmodellen blev scoret i 2016 og hvordan de 7 temaer er scoret i 2017. I tabellerne er der en afvigelse i scoringerne fra 2016 til 2017, da kvalitetsmodellen i 2017 blev justeret og fik et tilføjet et nyt tema *sundhed og trivsel*. Temaet *økonomi* udgik som tema, men behandles særskilt. Formålet med at justere kvalitetsmodellen og tilføje et nyt tema er at målrette, tydeliggøre og forenkle kvalitetsmodellen og dermed optimere i forhold til at vurdere kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne.¹⁶

Med denne justering af kvalitetsmodellen kan der ikke laves sammenligninger mellem 2016 og 2017 på temaerne *Sundhed og trivsel* og *Økonomi*.

13. Kilde: Hvorfor foretager socialtilsynet en kvalitetsbedømmelse?, www.socialstyrelsen.dk

14. Ibid.

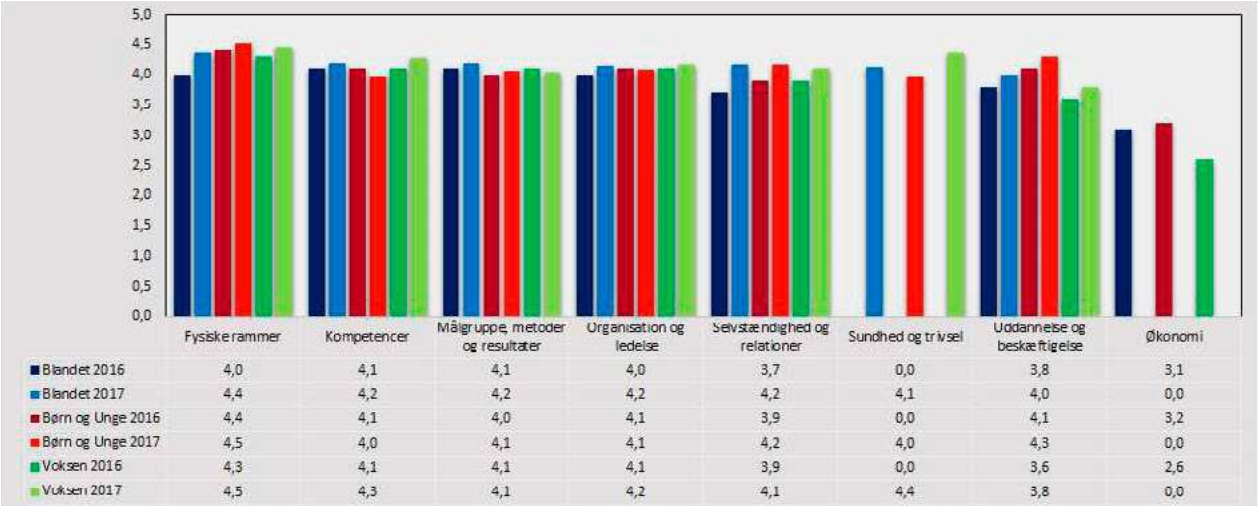
15. Ibid.

16. Baggrunden for kvalitetsmodellens nye profil uddybes i afsnittet "sundhed og trivsel" under Socialtilsyn Midts fokuspunkter 2017

Den generelle kvalitet på tilbudsområdet

I 2017 er der på tilbudsområdet sket en lille stigning i scorene på stort set samtlige temaer. Der er et mindre fald i scoren på temaet kompetencer på børn og unge området i 2017. Scorene på tilbudsområdet viser, at kvaliteten ligger på et højt niveau, uanset om det er tilbud til børn og unge eller voksne. I de skriftlige bedømmelser, der hører sammen med scorene fremgår det også tydeligt, at tilbuddene bestræber sig på at fastholde en høj kvalitet ved at have fokus på udvikling og dokumentere deres metoder og resultater.

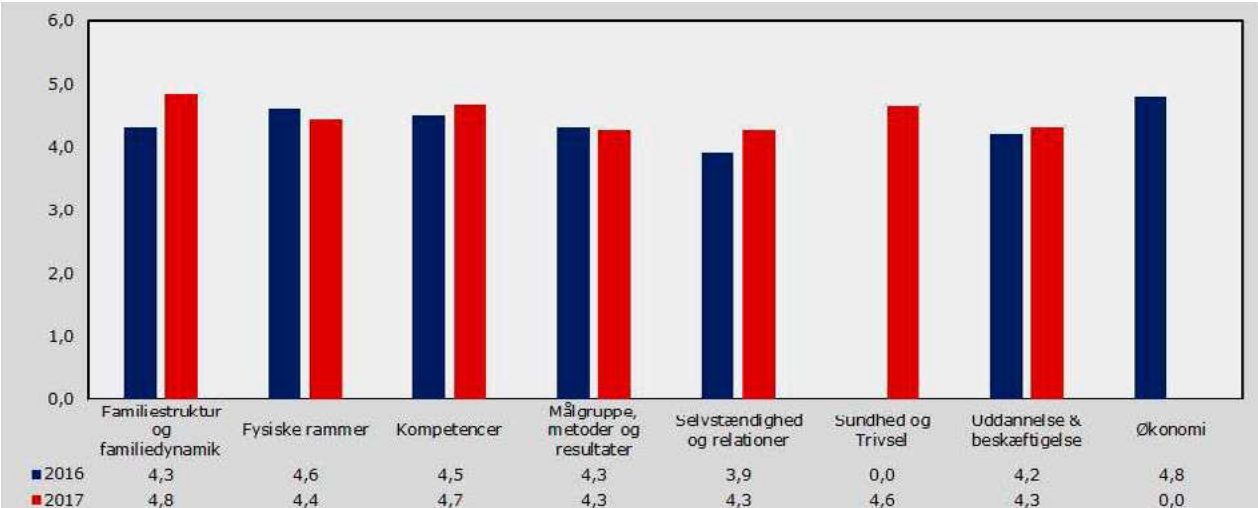
Tabel 4.1 Gennemsnitlige scorer på tilbudsområdet 2016 og 2017

Den generelle kvalitet på plejefamilieområdet

På plejefamilieområdet ses der også en mindre stigning på stort set samtlige temaer, hvor højdespringerne er temaerne *Familiestruktur og familiedynamik* og *kompetencer*. Ved gennemgangen af bedømmelserne fremgår det tydeligt, at plejefamilierne yder en tilfredsstillende kvalitet i deres varetagelse af plejeopgaverne. I lighed med tilbudsområdet, bestræber plejefamilierne sig også på at kunne varetage plejeopgaverne kompetent og give de anbragte børn de bedst mulige betingelser for at trives og udvikle sig.

Tabel 4.2 Gennemsnitlige scorer på plejefamilieområdet 2016 og 2017

Den samlede konklusion vedrørende den generelle kvalitet i de tilbud og plejefamilier, som Socialtilsyn Midt har tilsynsforpligtelsen med er, at kvaliteten ligger på et højt niveau. Socialtilsyn Midts vurdering er, at både tilbud og plejefamilier kan varetage de anbragte borgeres behov og give dem rette betingelser i forhold til trygge rammer, omsorg, medbestemmelse, trivsel og udvikling.

4.1 Kvaliteten i tilbuddene – re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene i 2016 og 2017

Fællestemaet for de 5 socialtilsyn i årsrapport 2017 er re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbud i 2016 og 2017.

1. januar 2016 overtog socialtilsynene tilsynsopgaven med alkoholbehandlingstilbud jf. sundhedslovens § 141. Dvs. at alle alkoholbehandlingstilbud, som inden udgangen af december 2015 var godkendt og indberettet på Tilbudsportalen, blev overdraget til socialtilsynene.

I perioden fra 2016 til og med udgangen af 2017 har Socialtilsyn Midt haft fokus på at re-godkende de overdragede selvstændige offentlige og private alkoholbehandlingstilbud samt de alkoholbehandlingstilbud, som er en del af kommunale rusmiddelcentre.

I de følgende afsnit vil kvantitative data vedrørende alkoholbehandlingstilbuddene blive præsenteret samt anvendt i analysen af kvaliteten i alkoholtilbuddene.

4.2 Metode

I forbindelse med udvælgelsen af et fællestema for årsrapport 2017 blev de 5 socialtilsyn enige om, at socialtilsynene udarbejdede sammenlignelige data. Dvs. at det er de samme parametre, der ligger til grund for socialtilsynenes datatræk.

De kvantitative data vil i de følgende afsnit blive anvendt på det generelle plan til at illustrere f.eks. pladsantal og om der er givet udviklingspunkter i forbindelse med re-godkendelse.

Endvidere vil de kvantitative data blive brugt i analysen af kvaliteten i alkoholbehandlingstilbuddene, da der bl.a. også er blevet trukket data på gennemsnitsscore på temaniveau.

I forbindelse med analysen af kvaliteten i alkoholbehandlingstilbuddene er der også blevet lavet et fokusinterview med de tilsynskonsulenter, der har varetaget re-godkendelserne. Desuden er alkoholbehandlingstilbuddene, i forbindelse med tilfredshedsundersøgelsen for 2017, særskilt blevet stillet en række spørgsmål omhandlende re-godkendelsesprocessen.

4.3 Kvantitative data vedrørende alkoholbehandlingstilbuddene

Socialtilsyn Midt har i perioden 2016 til udgangen af 2017 re-godkendt:

17 alkoholbehandlingstilbud

Alle tilbuddene har fået resultatet ”godkendt”

Der er ikke i re-godkendelsesprocessen af alkoholbehandlingstilbuddene blevet udstedt sanktioner.

Ud af de 17 tilbud er 5 selvstændige alkoholbehandlingstilbud og de øvrige 12 alkoholbehandlingstilbud indgår i eksisterende misbrugsbehandlingstilbud.

Nedenstående tabel viser antallet af private og kommunale alkoholbehandlingstilbud beliggende i Midtjylland og Faaborg-Midtfyn Kommune og herunder antallet af pladser, afdelinger, adresser opgjort pr. 31. december 2017.

Som det tydeligt fremgår er majoriteten af alkoholbehandlingstilbuddene kommunale og de har endvidere både overvægten af pladser og afdelinger.

Det høje pladsantal på de ambulante alkoholbehandlingstilbud skyldes, at der er behandlingsgaranti på alkoholbehandling, og det betyder, at alle, indenfor målgruppen, skal tilbydes gratis behandling inden for en stram tidsramme¹⁷.

De fleste borgere, der kommer i behandling, behandles ambulant og den ambulante behandling foregår typisk i de kommunale alkoholbehandlingstilbud.

¹⁷ Bopælskommunen er forpligtet til at betale for behandlingen forudsat, at det valgte ambulatorium er en del af det kommunale behandlingstilbud. Kilde: Retningslinjer for kommunal godkendelse af alkoholbehandlingssteder 2011

Tabel 4.3.1 Antal private og kommunale tilbud, pladsantal, antal afdelinger, antal adresser og antal ambulante tilbud og døgnbehandlingstilbud.

Tilbudstype	Antal private og kommunale tilbud	Antal pladser	Antal afdelinger	Antal adresser	Antal ambulante tilbud	Antal døgnbehandlings tilbud
Private tilbud	2	22	2	5	0	2
Kommunale tilbud	15	3.297	33	27	15	0
I alt	17	3.319	35	32	15	2

Tabel 4.3.2 Kort over alkoholbehandlingstilbuddenes geografiske placering

4.4 Analyse af kvaliteten i de otte temaer

Ved gennemgangen rapporterne, som er blevet udarbejdet i forbindelse med re-godkendelsen af alkoholtilbuddene, ses generelt en høj kvalitet indenfor kvalitetsmodellens temaer. Tilbuddene scorer over middel på langt de fleste temaer.

Den socialfaglige vurdering i forhold til kvaliteten er, at alkoholbehandlingstilbuddene i Midtjylland og Faaborg-Midtfyn Kommune tilbyder en høj kvalitet inden for alkoholbehandling og medarbejderne besidder stor faglighed og viden indenfor området. Det er gennemgående i tilbuddene, at de har en stor palet af metoder at trække på og dermed kan tilpasse behandlingsforløb til den enkelte borger.

Udover en stor faglighed, vurderes det ligeledes, at medarbejderne i alkoholbehandlingstilbuddene er gode til at dokumentere og der er en tydelig systematik i dokumentationen.

Endvidere fremhæves, at der er en lav personalegennemstrømning. Det er med til at sikre et højt erfarings- og vidensniveau i forhold til målgruppen.

I den nedenstående tabel ses de samlede gennemsnitsscore fra 2016 og 2017.

I tabellen er der differentieret mellem rapporter, udarbejdet i 2016 og i 2017. Dette skyldes, at kvalitetsmodellen fik en revideret profil fra januar 2017 og dermed tilføjet et nyt tema sundhed og trivsel. Økonomi er til gengæld ikke længere et tema i kvalitetsmodellen.

Socialtilsyn Midt re-godkendte alle alkoholbehandlingstilbud på nær ét, i 2016 og efter den gamle kvalitetsmodel. For at gøre opmærksom, at der har været anvendt en revideret kvalitetsmodel i re-godkendelsen af alkoholbehandlingstilbuddene er gennemsnitsscorerne opgjort på henholdsvis 2016 og 2017, og derefter vist med et samlet gennemsnit.

Når scorerne gennemgås, er der enkelte temaer, hvor scorerne er lav til middel kvalitet, og det drejer sig om temaerne uddannelse og beskæftigelse, selvstændighed og sociale relationer samt økonomi.

I forhold til temaerne uddannelse og beskæftigelse, selvstændighed og sociale relationer er det temaer, hvor alkoholtilbuddene skiller sig ud i sammenligningen med andre tilbud. Fokus er at yde alkoholbehandling, som oftest er ambulant, og dermed hjælpe borgerne ud af deres alkoholmisbrug samt give dem redskaber til at forblive ædru efter endt behandling. Endvidere er de borgere, som kommer i behandling, typisk voksne med et almindeligt familieliv, børn og job. Fokus i behandlingen er derfor i mindre omfang på uddannelse og beskæftigelse, selvstændighed og sociale relationer.

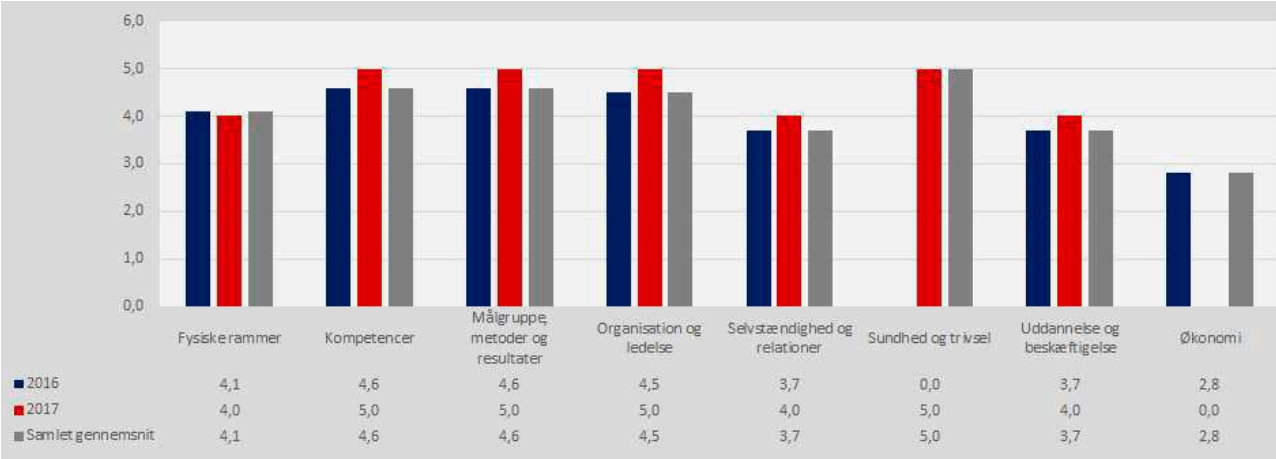
Et tredje tema, som skiller sig ud, er økonomi. Her fremgår det, at alkoholbehandlingstilbuddene scorer relativt lavt. På dette punkt skiller alkoholbehandlingstilbuddene sig også ud og kvalitets-

modellens behandling af økonomi tager ikke højde for dette.

Jf. Bekendtgørelse om Tilbudsportalen § 14 skal behandlingstilbud til alkoholmisbrugere efter § 141 i sundhedsloven, jf. § 3, stk. 2, nr. 1, ikke foretage indberetning af oplysninger om takst efter § 12, stk. 1, nr. 5.

Dermed er det ikke muligt at belyse og score økonomitemaet på samme måde som hos andre tilbud, der er forpligtet til at oplyse takster på deres ydelser. Økonomien fremstår derfor ikke gennemsigtig pga. de manglende takster og fordi borgere, der modtager alkoholbehandling, i vid udstrækning vælger at være anonyme. Det bliver dermed svært at vurdere om pris og kvalitet følges ad.

Tabel 4.4.1 Gennemsnitsscorer på temaniveau

Udviklingspunkter givet i forbindelse med re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene

I alt blev der uddelt 59 udviklingspunkter fordelt på 15 tilbud. Antallet af udviklingspunkter er relativt højt, taget i betragtning af, at de er fordelt på 15 tilbud.

Når der gives udviklingspunkter er det ikke for at rette en kritik mod et tilbuds kvalitet, men derimod en anbefaling til tilbuddet i forhold til, hvad der kan arbejdes videre med og forbedres. Vurderer tilsynskonsulenterne, at der er udviklingsmuligheder, som tilbuddet kan arbejde videre med, kan disse formuleres til udviklingspunkter. Udviklingspunkterne kan dermed hjælpe tilbuddet til at forbedre kvaliteten i tilbuddet og dermed borgernes trivsel.

Nedenstående tabel viser, hvordan udviklingspunkterne er fordelt på temaerne. Udviklingspunkterne bliver i det følgende behandlet på det generelle plan og ikke i forhold til de enkelte tilbud. Det fremgår derfor ikke i analysen, hvilke tilbud der har fået hvilke udviklingspunkter i forbindelse med deres re-godkendelse.

Tabel 4.4.2 Oversigt over fordelingen af udviklingspunkter på temaer

Årsag i relation til kvalitetsmodellen	Fordeling på temaer
Uddannelse og beskæftigelse	6
Selvstændighed og sociale relationer	4
Målgruppe, metoder og resultater	16
Organisation og ledelse	8
Kompetencer	4
Sundhed og trivsel	4
Fysiske rammer	6
Økonomi	11

Indenfor temaerne *Uddannelse og beskæftigelse*, *Selvstændighed og sociale relationer* og Målgrupper, metoder og resultater er der i alt givet 26 udviklingspunkter.

En analyse af begrundelserne for, hvorfor udviklingspunkterne er givet, viser, at der mangler opstilling af individuelle og konkrete mål for borgerne og opfølgning herpå.

På indikatorniveau ses det ved en relativ lav score på 1.a og 2.a, hvor der bedømmes på opstilling af individuelle og konkrete mål i samarbejde med borgerne. Tilbuddene anbefales derfor at blive bedre til at opstille individuelle og konkrete mål. Udviklingspunkterne er ikke givet, fordi tilbuddene er dårlige til at dokumentere og opstille mål, men fordi det er et område, som tilbuddene kan styrke og blive bedre til. Resultatdokumentationsniveauet er generelt højt hos tilbuddene, hvilket den generelt høje score på indikatoren 3.b indikerer. Tilbuddene har en lang tradition for at lave omfattende ASI indberetninger¹⁸ til Sundhedsstyrelsen.

På temaet *Økonomi* er der i alt givet 11 udviklingspunkter. Som tidligere nævnt bedømmes tilbuddenes økonomi generelt lav med den primære begrundelse, at økonomien ikke er gennemsigtig på grund af manglende takstoplysninger.

På temaet *Sundhed og trivsel* er der i alt givet 4 udviklingspunkter. Udviklingspunkterne omhandler anbefalinger om at styrke forebyggelse af konflikter, vold og overgreb og få et større kendskab til reglerne i lov om røgfrie miljøer.

På temaet *Organisation og ledelse* er der i alt givet 8 udviklingspunkter. En gennemgang af begrundelserne for udviklingspunkterne viser, at der her er fokus på manglende supervision og sparring, kommunikation med relevante samarbejdspartnere, der kunne blive bedre, sammensætning af bestyrelse og overholdelse af vedtægter samt overholdelse af behandlingsgarantien.

På temaet *Kompetencer* er der i alt givet 4 udviklingspunkter. Generelt er der et højt fagligt niveau

i alkoholbehandlingstilbuddene og medarbejderne er kompetente og mange er specialiseret inden for forskellige behandlingsmetoder. Generelt scores der relativt højt i indikator 3.a, hvor der bedømmes på anvendelsen af relevante faglige tilgange og metoder, hvilket stemmer overens med en høj gennemsnitsscore i indikatorerne 9.a og 10.a, hvor der scores på medarbejdernes kompetencer. Udviklingspunkterne omhandler anbefalinger om, at tilbuddene fremadrettet skal sikre tilstrækkelig viden omkring målgruppens nedadgående funktionsniveau, herunder demens og hjerneskrader som følge af alkoholmisbrug.

På temaet *Fysiske rammer* er der i alt givet 6 udviklingspunkter. Udviklingspunkterne omhandler sikring af anonymitet, når man går ind i et alkoholbehandlingstilbud, flugtveje og indretning, der tager højde for, at borgerne kan bevare deres anonymitet.

Opmærksomhedspunkter givet i forbindelse med re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene

Opmærksomhedspunkter anvendes, når det vurderes, at kvaliteten i et tilbud er mangelfuld, men kan styrkes uden der er behov for et egentligt påbud.

Hvor udviklingspunkter er anbefalinger, er opmærksomhedspunkter en henstilling til tilbuddet om at få rettet op på de mangler opmærksomhedspunktet omhandler. I forbindelse med et opmærksomhedspunkt skal tilbuddet udarbejde tids- og handleplaner, som socialtilsynet følger op på. Efterlever tilbuddet ikke opmærksomhedspunktet kan det bevirke, at der bliver udstedt et påbud.

Der er kun givet et enkelt opmærksomhedspunkt i forbindelse med re-godkendelse af alkoholbehandlingstilbuddene. Dette ene opmærksomhedspunkt er blevet efterlevet af tilbuddet.

¹⁸ Addiction Severity Index (ASI) er et skema, som udfyldes med i forbindelse med udredning af patientens baggrund / historik og egen vurdering af egen situation og behandlings- / rådgivningsbehov til brug for visitation.

Den generelle tilfredshed med re-godkendelsesprocessen

I forbindelse med re-godkendelsesprocessen af alkoholbehandlingstilbuddene udsendte Socialtilsyn Midt, sammen med tilfredshedsundersøgelsen, en række spørgsmål særskilt til alkoholbehandlingstilbuddene med henblik på at afdække, hvordan de havde oplevet processen.

Undersøgelsen viser, at 66% har svaret, at de er meget tilfredse/tilfredse med Socialtilsyn Midt. I forhold til selve re-godkendelsesprocessen var 79% meget tilfredse/tilfredse med selve processen. I de uddybende svar fremhæves den gode dialog med tilsynskonsulenterne, samt tilsynskonsulenternes grundighed og ordentlighed. Endvidere fremhæves konsulenternes viden om alkoholområdet.

Den negative side af re-godkendelsesprocessen har været de store dokumentationskrav.

Opsummering

Med udgangspunkt i analysen af de kvantitative data og de socialfaglige vurderinger af kvaliteten

i de enkelte alkoholbehandlingstilbud er konklusionen, at alkoholbehandlingstilbuddene tilbyder behandlingsforløb af høj kvalitet. Det gælder både ambulant- og døgnbehandling.

Det fremgår, at tilbuddene gennemgående arbejder ud fra værdier som; en tro på potentiale til forandring, anerkendelse, rummelighed, respektfuldhed, dialog og ordentlighed.

Endvidere fremgår det, at der gennemgående er et højt fagligt niveau i tilbuddene, hvor der anvendes forskellige metoder som: rehabilitering, kognitiv tilgang, anerkendende tilgang og skadesreducerende tilgang, kognitiv terapi, akupunktur, motiverende jeg-støttende og værdsættende samtaler, Gorskis tilbagefaldsmodel og ACT i behandlingsforløbene.

Analysen af udviklingspunkterne viser, at tilbuddene har områder, hvor de kan forbedre kvaliteten, men det skæmmes ikke det overordnede billede af, at alkoholbehandlingstilbuddene i Midtjylland og Faaborg-Midtfyn Kommune lever op til kravene og har en god kvalitet.

5. Socialtilsyn Midts fokuspunkter i 2017

Socialtilsyn Midt har valgt at belyse følgende fokuspunkter i årsrapporten 2017:

- Sundhed og trivsel
- Magtanvendelser, herunder voksenansvar
- Ny-godkendelser på plejefamilieområdet og tilbudsområdet i 2017
- Socialtilsyn Midts tilfredshedsundersøgelse 2017

5.1 Sundhed og trivsel

I januar 2017 blev den reviderede kvalitetsmodel lanceret, og det betød bl.a. at kvalitetsmodellen fik et nyt tema *Sundhed og trivsel*.

Baggrunden for at lancere en revideret kvalitetsmodel beror på en aftale om politisk opfølgning efter 2 år med det nye socialtilsyn, hvor socialstyrelsen gennemgik modellen med det formål at justere den for uhensigtsmæssigheder, og derved optimere kvalitetsmodellen i forhold til at vurdere kvaliteten i tilbuddene.

Uhensigtsmæssighederne, der blev afdækket og identificeret i den gamle kvalitetsmodel, var indikatorer, der var skæve i forhold til nogle tilbud, uklare formuleringer og begreber samt overlap mellem indikatorer og mellem indikatorer og kriterier.

De efterfølgende justeringer har haft til formål at målrette, tydeliggøre og forenkle kvalitetsmodellen.

Dette blev gjort gennem justerede formuleringer, præcisering af begreber, undtagelser, hvor flere tilbud er blevet undtaget enkelte indikatorer, indikatorer, der er taget ud af kvalitetsmodellen samt opdeling af tema 3 *Målgruppe, metoder og resultater*, hvor det nye tema 4 blev *Sundhed og trivsel*. Det nye tema *Sundhed og Trivsel* har til formål at sætte fokus på borgernes trivsel samt at forenkle, skabe klarhed og specificere og dermed sikre, at alle dimensioner kommer med.¹⁹

På baggrund af Socialstyrelsens justeringer af kvalitetsmodellen og det nye tema *Sundhed og trivsel*, har Socialtilsyn Midt valgt at sætte fokus på borgernes trivsel, som er en indikator under temaet *Sundhed og trivsel* både på tilbudsområdet og plejefamilieområdet: 5.a "Borgerne trives i tilbuddet" og 6.a "Barnet trives i plejefamilien".

Til belysning af borgernes trivsel er der blevet trukket data på indikator 5.a og 6.a på samtlige tilbud og plejefamilier i Socialtilsyn Midts portefølje for 2017.

Data er efterfølgende blevet gennemgået og analyseret og danner dermed grundlag for følgende udsagn om borgernes trivsel på tilbudsområdet og plejefamilieområdet.

¹⁹ Kilde til afsnittet er Socialstyrelsens oplæg vedrørende "Baggrund og proces for justeringer af kvalitetsmodellen.

Tilbudsområdet

På tilbudsområdet gælder nedenstående formulering under tema 4 *Sundhed og Trivsel* for både børn- og ungetilbud og voksentilbud. I temaet er der både fokus på, om de sociale tilbud understøtter de anbragte borgeres fysiske og mentale sundhed samt om borgerne trives i de rammer, tilbuddene tilbyder dem. De anbragte borgeres trivsel omhandler også, at deres grundlæggende rettigheder, dvs. borgernes ret til autonomi, integritet og medbestemmelse, respekteres og imødekommes. Tema 4 *Sundhed og Trivsel* berører dermed alle de væsentligste dimensioner vedrørende de anbragte borgeres trivsel, sundhed og mulighed for udvikling.

Det er afgørende for kvaliteten, at tilbuddet understøtter borgernes fysiske og mentale sundhed og trivsel. Det er herunder vigtigt, at tilbuddets viden og indsats i forhold til borgernes sundhed og trivsel modsvarer målgruppens behov. Det kan for eksempel være i forhold til kost, motion, rygning og uhensigtsmæssig brug af rusmidler. Det er endvidere vigtigt, at tilbuddet respekterer borgernes værdighed, autonomi og integritet og herunder sikrer borgernes medinddragelse samt selv- og medbestemmelse vedrørende beslutninger om dem selv samt hverdagen i tilbuddet.

Et væsentligt led heri er, at tilbuddet i sin pædagogiske indsats har fokus på at forebygge magtanvendelser, herunder dokumenterer og anvender viden fra eventuelle magtanvendelser til løbende læring og forbedring af indsatsen. Desuden er det væsentligt, at tilbuddet forebygger vold og overgreb. Herunder er det vigtigt, at tilbuddets medarbejdere både har relevant faglig viden om forebyggelse af vold og overgreb set i forhold til tilbuddets målgruppe, og at de kan handle hensigtsmæssigt ved bekymring, mistanke eller viden om overgreb.

Indikator 5.a: Borgerne trives i tilbuddet

På tilbudsområdet er gennemsnitsscoren 4,2 på indikator 5.a.

Af denne høje gennemsnitsscore kan udledes, at såvel børn, unge og voksne i overvejende grad trives i tilbuddene og er i positiv udvikling.

Ved gennemgang af indikator 5.a "Borgerne trives i tilbuddet" fremgår det, at tilsynskonsulenterne, til grund for bedømmelserne, i vid udstrækning lægger vægt på borgernes udtalelser, egne observationer og tilbuddenes dokumentation i form af dagbogsnotater, statusskrivelser og indberetninger af magtanvendelser.

Ved høj score, dvs. score på 4 eller 5, er det følgende udtalelser fra borgerne, som går igen:

- At de får den hjælp de har brug for
- At personalet i tilbuddet har tid til kontakt og samvær
- At personalet er i stand til at respektere og rumme borgerne; også på de svære dage,
- At borgerne fremhæver konkrete forhold, som de er blevet bedre til at mestre i deres hverdag og liv
- At borgerne kommer godt ud af det med hinanden og er trygge i deres hjem
- At der observeres en god stemning og atmosfære i tilbuddet

I 2017 var der tilbud, hvor socialtilsynet konstaterede, at borgene ikke trivedes.

Ved gennemgang af de lave scorer, dvs. score 1 og 2, er det følgende udtalelser, som går igen:

- Borgerne beretter om nedværdigende og ydmygende behandling fra personalets side
- Voldsomme og hårdhændede magtanvendelser
- Angst og utryghed for medboere
- Utryghed i forhold til at kende og kunne navigere indenfor rammer, regler og konsekvenser
- At borgerne oplever udnyttelse, drilleri og mobning
- At særligt børn har svært ved at forstå og acceptere deres anbringelsessituation
- Et højt rømningsniveau
- Forbrug af euforiserende stoffer
- At borgerne udtrykker utilfredshed og utryghed ved stor personalegennemstrømning og højt vikarforbrug

De lave scorer på indikator 5.a. har for en række tilbud resulteret i følgende:

- 8 tilbud har fået opstillet en række opmærksomhedspunkter og har som følge heraf udarbejdet en handleplan med henblik på at sikre en højere kvalitet og dermed trivsel hos borgerne
- 3 tilbud har haft sanktion i form af skærpet tilsyn
- 3 tilbud har i forbindelse med lav trivsel hos borgerne fået inddraget godkendelsen, blevet varslet en inddragelse og/eller lukket af sig selv

Plejefamilieområdet

På plejefamilieområdet gælder nedenstående formulering under tema 4 *Sundhed og trivsel*. I temaet er der fokus på om plejefamilien, i forhold til barnets udvikling, understøtter den fysiske og mentale sundhed og trivsel hos barnet. Herunder er der også fokus på, om barnet trives i plejefamilien og har medbestemmelse og indflydelse på hverdagen i familien. I forhold til de kommunale plejefamilier er der fokus på, at al fysisk guidning og afværgehjælp sker under hensyn til og med respekt for barnets ret til personlig integritet og medbestemmelse.

Et væsentligt element for barnets udvikling er, at plejefamilien understøtter barnets fysiske og mentale sundhed og trivsel.

Det er herunder vigtigt, at plejefamiliens viden og indsats i forhold til barnets sundhed og trivsel modsvarer barnets alder og behov. Det kan for eksempel være i forhold til kost og motion, rygning og alkohol. Det kan for eksempel også være i forhold til særlige forhold, f.eks. uhensigtsmæssig brug af rusmidler. Derudover skal plejefamilien som væsentligt, overordnet element af kvaliteten respektere og sikre barnets medinddragelse, medbestemmelse og indflydelse i hverdagen i plejefamilien. Heri ligger blandt andet, at plejefamilien understøtter barnets selvværd og trivsel ved, at barnet føler sig hørt, respekteret og anerkendt som person og som en del af familien. For kommunale plejefamilier desuden, at de anvender fysisk guidning og afværgehjælp under hensyn til og med respekt for barnets ret til personlig integritet og selvbestemmelse, og at de følger op herpå med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.

Indikator 6.a.: Barnet trives i plejefamilie

På plejefamilieområdet er gennemsnitsscoren 4,4 på indikator 6.a.²⁰

Af denne høje gennemsnitsscore kan udledes, at majoriteten af de anbragte børn trives i plejefamilierne.

Ved gennemgang af indikator 6.a "Barnet trives i plejefamilien" fremgår det, at tilsynskonsulenterne, til grund for bedømmelserne, overvejende lægger vægt på udsagn fra plejefamilien og plejebarnet, udtalelser fra anbringende myndigheder og familieplejekonsulenter samt observationer. Desuden indgår der udtalelser fra plejebarnets daginstitution/skole og biologiske forældre samt plejefamiliens biologiske børn.

Ved høj score, dvs. score på 4 eller 5, er det følgende, som går igen:

- At plejebarnet er integreret i og inddrages i plejefamilien
- At plejebarnet må have venner med hjem på besøg
- At plejebarnet kommer godt ud af det med andre børn i plejefamilien og er tryk ved at bo hos plejefamilien
- At plejefamilien tilgodeser plejebarnets behov
- At plejebarnet udvikler sig i forhold til støttebehov
- At der er en god kontakt mellem plejefamilien og biologiske forældre
- At plejebarnet tør vise følelser, såvel positive som negative overfor plejefamilien

- At plejefamilien kan sætte tydelige rammer og skabe ro samt stabilitet omkring plejebarnet

Endvidere ses det gennemgående for høj score, at der observeres omsorg og nærvær i samspillet mellem plejefamilien og plejebarnet.

Ved gennemgang af de lave scorer, dvs. score 1 og 2, peger de lave scorer på:

- Plejebarnet er i gang med en indkøring og ikke er faldet til hos plejefamilien på det tidspunkt tilsynsbesøget finder sted
- At plejebarnet ikke ønsker at være hos plejefamilien, men hos sin biologiske familie
- At plejebarnets udfordringer er blevet større og at barnet har behov for mere støtte
- At der er et udfordrende samarbejde mellem plejebarnets biologiske forældre og plejefamilien, som påvirker plejebarnets trivsel

Endvidere ses det gennemgående for lav score (score 1), at plejefamilien ikke har nogen plejebørn indskrevet på det tidspunkt tilsynsbesøget finder sted.

En del ny-godkendte plejefamilier havde i 2017 endnu ikke fået en plejeopgave, da de modtog det driftsorienterede tilsyn og det medfører, at scoren bliver lav på 6.a. Andre plejefamilier har været mellem plejeopgaver, da der blev afholdt tilsynsbesøg hos dem, hvilket også har resulteret i en lav score.

²⁰ Ved gennemgangen af scorerne er der ikke differentieret mellem plejebørn, aflastningsbørn og barn/forældreanbringelser.

Plejefamilier, der ikke har haft plejebørn i en sammenhængende periode på 3 år, kan ikke opretholde deres godkendelse. I 2017 ophørte 9 plejefamilier på den baggrund. Endvidere ophørte 2 plejefamilier, da de udelukkende havde § 84 aflastningsopgaver, hvilket socialtilsynet ikke fører tilsyn med.

Plejefamilier kan i lighed med sociale tilbud få udstedt opmærksomhedspunkter.

I 2017 var der 3 plejefamilier, som fik et opmærksomhedspunkt i forbindelse med temaet *Sundhed og trivsel*.

Temaerne i opmærksomhedspunkterne har omhandlet:

- Magtanvendelser over for plejebørn
- Sikring af plejebørns grundlæggende rettigheder, så som frit at kunne forlade hjemmet
- Opmærksomhed på plejebørns, behov, trivsel og udvikling, når plejeopgaven er blevet mere kompliceret og har ændret belastningsgrad

Opmærksomhedspunkterne har ikke ført til sanktioner eller til inddragelse af godkendelser på grund af mistrivsel hos plejebørnene, men der har været opfølgning og dialog med plejefamilierne vedrørende opmærksomhedspunkterne.

Opsummering

Gennemgangen af data på indikator 5.a og 6.a viser, at borgerne generelt trives og har det godt i de miljøer, de befinder sig i. Data viser både, at borgerne trives og at tilbuddene og plejefamilierne gør et stort stykke arbejde for, at anbragte børn, unge og voksne får en meningsfuld hverdag, trygge rammer, muligheder for at udvikle sig og livskvalitet. For majoriteten af tilbud og plejefamilier i Socialtilsyn Midts portefølje er kvaliteten på et niveau, der sikrer, at anbragte børn, unge og voksne trives og udvikler sig positivt.

Tilsynskonsulenternes vurderinger af borgernes trivsel i tilbuddene og plejefamilierne baseres og udledes af observationer, udsagn og samtaler med borgerne samt pårørende, anbringende myndigheder, dokumentation i form af dagbogsnotater m.m. I forhold til vurderingen af borgernes trivsel er det i særdeleshed vigtigt, at borgerne høres og at de får lov til at sætte ord på, hvordan de oplever deres hverdag og liv i de rammer, der udgør deres hjem og dagligdag.

Tegn på mistrivsel undersøges altid grundigt, da mistrivsel kan indikere, at der er andre forhold i tilbuddet eller plejefamilien, som ikke fungerer og dermed går det ud over kvaliteten.

De lave scorer på 5.a bevirkede, at nogle tilbud i 2017 kom i socialtilsynets søgelys. Der blev sat ind med sanktioner og, for enkelte tilbuds vedkommende, inddragelse af godkendelsen.

5.2 Magt-anvendelser

Socialtilsyn Midt modtager og behandler hvert eneste år flere tusinde indberetninger om magtanvendelser, hovedsageligt indsendt fra de sociale tilbud.

Indberetninger om magtanvendelser er et område, som socialtilsynene altid har et særligt fokus på, da det er socialtilsynenes opgave at føre tilsyn med, om tilbuddene kan sikre anbragte borgers trivsel og grundlæggende rettigheder.

Tilbuddene er forpligtet til at registrere og indberette alle former for magtanvendelser af hensyn til borgernes sikkerhed. Indberetningerne skal sendes til den kommune, som har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, den driftsansvarlige kommunalbestyrelse eller tilsvarende regionsråd, hvis der er tale om et regionalt tilbud, og til socialtilsynet.

Indberetningerne skal sikre, at borgernes grundlæggende rettigheder ikke krænkes, når medarbejderne er nødt til at skride til handlinger, der er et indgreb i borgernes rettigheder. En magtanvendelse defineres ved, at borgeren ikke medvirker frivilligt i den handling, der iværksættes.²¹

Socialtilsyn Midt modtager indberetninger om magtanvendelser fra tilbuddene om:

- Magtanvendelse udøvet over for anbragte børn og unge, jf. loven om voksenansvar.
- Optagelse i særlige botilbud uden samtykke og magtanvendelse udøvet over for voksne i forbindelse med foranstaltninger efter servicelovens §§ 125-128, jf. servicelovens § 136, stk. 1
- Indgreb efter servicelovens § 137g-137j overfor personer med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt i en boform efter servicelovens § 108, jf. servicelovens § 137m, stk. 3²²

²¹ Kilde: Socialstyrelsen Viden til gavn: Om magtanvendelser

Socialtilsyn Midts praksis i forhold til indkomne indberetninger om magtanvendelser er, at alle indberetninger bliver gennemgået grundigt med det formål at få et overblik over antallet af magtanvendelser på de enkelte tilbud samt vurdere om der er behov for at følge op på brugen af magtanvendelser. Der foretages altid en konkret vurdering af de enkelte indberetninger. Tilbuddene kontaktes, hvis der er indberetninger, der giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser på grund af fejl i indberetningen eller hvor betingelserne for magtanvendelsen ikke er opfyldt. Formålet med at kontakte og indgå dialog med tilbuddene er at sikre, at tilbuddene ændrer praksis og efterlever reglerne for magtanvendelse.

I 2017 har Socialtilsyn Midt modtaget i alt 2.527 indberetninger om magtanvendelse, hvilket er 162 indretninger færre end i 2016, hvor det samlede antal var 2.689

Nedenstående tabel viser, hvordan de indsendte indberetninger om magtanvendelser er fordelt på børn-/ungeområdet og voksenområdet.

Tabel 5.6.1 Indberetninger om magtanvendelser for delt på børn-/unge og voksne

Indberetninger om magtanvendelse i 2015, 2016 og 2017			
	2015	2016	2017
Børn-/unge	2.078	1.447	1.423
Voksne	1.849	1.242	1.104
I alt	3.927	2.689	2.527

Lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge (voksenansvarsloven) trådte i kraft den 1. januar 2017. Loven viderefører de eksisterende muligheder for at anvende magt, lige som loven også giver nye muligheder som f.eks. at afværge materiel skade, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt.

Formålet med lov om voksenansvar er at fastsætte rammer for kommunale plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret samt sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i den forbindelse.

Reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten er udarbejdet for at beskytte anbragte børn og unge mod overgreb og herunder at forebygge unødvendige magtanvendelser og indgreb i selvbestemmelsesretten.²³

Socialtilsyn Midt havde, med de nye muligheder i lov om voksenansvar, forventet en stigning i antallet af indberetninger om magtanvendelse over for anbragte børn og unge, men jf. tallene i tabel 5.6.1. er denne stigning udeblevet.

Socialtilsyn Midt vurderer, at tilbuddene generelt har en god viden om lovgivningen om magtanvendelse samt, hvorledes registreringerne og indberetningerne skal udarbejdes. Der spores endvidere en positiv udvikling i forhold til indberetningerne og tilbuddenes udvikling af en bedre indberetningspraksis.

Pr. 1. januar 2017 er børn og unge i aflastning ikke omfattet af lov om voksenansvar, der er dermed ikke mulighed for at anvende magt over for denne gruppe. Til trods for det modtager Socialtilsyn Midt fortsat indberetninger vedrørende børn og unge i aflastning. Alle former for magtanvendelse skal registreres og indberettes, f.eks. magtanvendelser foretages i plejefamilier eller overfor børn og unge i aflastning.

Endvidere har Socialtilsyn Midt også i 2017 modtaget indberetninger, hvor betingelserne ikke har været opfyldt. Her gælder det, at der er foretaget indgreb, som falder uden for lovens bestemmelser om magtanvendelse, f.eks. at en kørestol slukkes, så borgeren ikke kan køre frit omkring, eller at personalet låser sig ind i en borgers bolig, at en dør holdes ind til borger, så borgeren ikke kan komme ud eller borger skubbes. For børn og unge kan der også være tale om, at større børn bæres mod deres vilje eller at børnene eller de unge frtages ejendele, uden at betingelserne er opfyldt.

Socialtilsyn Midt anbefaler, at tilbuddene i deres indberetningsskrivelser fortsat har fokus på om personalet har haft mulighed for at trække sig samt at der altid er tilstrækkelig beskrivelse til at vurdere om betingelserne er opfyldt. Siden 2016 har Socialtilsyn Midt oplevet en positiv udvikling inden for dette område, men der kan fortsat gøres mere ud af beskrivelserne.

²³ Kilde: Socialstyrelsen Viden til gavn

5.3 Ny-godkendelser på plejefamilieområdet og tilbudsområdet i 2017

Ny-godkendelser på både plejefamilie- og tilbudsområdet har Socialtilsyn Midt et særligt fokus på. Tilgangen af nye plejefamilie og tilbud er afgørende, når der samtidig er eksisterende plejefamilier og tilbud, der af forskellige årsager ophører i løbet af et år. De sidste par år har antallet af ophørte plejefamilier og tilbud ikke været proportionelt med tilgangen af nye plejefamilier og tilbud.

Socialtilsyn Midt har derfor fokus på tilgangen af ny-ansøgere på ny-godkendelsesområdet samt, hvordan godkendelsesprocessen kan understøtte ny-ansøgerne bedst muligt i processen. I de følgende afsnit vil der blive set nærmere på ny-godkendelser på plejefamilie- og tilbudsområdet og herunder status på status på kursusdeltagerne i 2017 og hvilke belastningsgrader de nye plejefamilier er blevet godkendt til samt godkendelsesprocessen for sociale tilbud, hvor Socialtilsyn Midt har udviklet et særligt tiltag.

Ny-godkendelser på plejefamilieområdet

I 2017 har der i lighed med de andre år været stor interesse for at blive godkendt som plejefamilie, men trods interessen er antallet af familier, der har gennemført det obligatoriske grundkursus faldet og det samme gælder antallet af ansøgninger om at blive godkendt til plejefamilie og antallet af ny-godkendte plejefamilier.

I 2017 blev der afholdt i alt 16 kurser, et enkelt kursus mere end i 2016. Kurserne afholdes både på VIA i Aarhus og VIA i Holstebro.

I alt godkendte Socialtilsyn Midt 72 nye plejefamilier, et væsentligt lavere antal end i 2016, hvor 127 familier blev godkendt. I 2017 modtog Socialtilsyn Midt 105 ansøgninger, ligeledes et mindre antal end i 2016, hvor der blev indsendt 112 ansøgninger.²⁴

Årsagerne til, at der i 2017 blev godkendt færre plejefamilier end i de forudgående år er Socialtilsyn Midt ikke bekendt med. Socialtilsyn Midt har fokus på problematikken, for også fremover er der behov for flere plejefamilier, da der er nedgang i antallet af plejefamilier i Midtjylland.

Tabel 5.8.1 Ny-godkendelser, afslag og ansøgninger trukket tilbage

Ny-godkendelser, afslag og ansøgninger trukket tilbage 2016	Antal
Familier, der blev ny-godkendt	72
Familier, der ikke blev godkendt	5
Familier, der trak deres ansøgning tilbage	26

5 familier fik afslag på deres ansøgning om at blive godkendt som plejefamilie, hvilket også er færre end i 2016, hvor antallet var 8 familier.

En afgørelse om afslag på at blive godkendt som plejefamilie beror altid på en grundig, socialfaglig vurdering baseret på dialog med familien og dybdegående undersøgelse af familiens forhold.

Som ny-ansøger er det muligt at trække sin ansøgning tilbage, hvis der i godkendelsesprocessen dukker forhold op, som kan vanskeliggøre socialtilsynets godkendelse eller familien kommer i tvivl om de er klar til opgaven. Trækkes en ansøgning tilbage af familien selv, har familien mulighed for at ansøge på ny og lukker dermed ikke deres muligheder for at blive godkendt som plejefamilie. Det samme gør sig gældende, hvis familien har fået afslag på godkendelse.

²⁴ Antallet af ansøgninger er ikke proportionelt med antallet af ny-godkendte plejefamilier opgjort på et år, da der kan være godkendelsesprocesser, der er begyndt inden et årsskifte og dermed først færdiggøres i det nye år.

Status på kursusedtagerne i 2017

Socialtilsyn Midt udbød i samarbejde med VIA University College 16 kurser i 2017 og der blev tilmeldt 304 personer.

I alt gennemførte 291 personer det obligatoriske grundkursus for plejefamilier. Nedenstående tabel viser, hvor mange der gennemførte kurset, og hvor mange der ikke gennemførte det.

Tabel 5.8.2 oversigt over deltagerne – optalt i personer og ikke familier

Oversigt over deltagerne i 2016	Antal
Deltagere, der gennemførte kurset	291
Deltagere, der ikke gennemførte kurset	13
Antal indskrevne deltagere i alt	304

De 291 personer, som gennemførte kurset, fordeler sig på 114 par og 63 singler. Socialtilsyn Midt oplever, at der er en markant interesse fra singler, der ønsker at blive godkendt som plejefamilie. Singler har samme mulighed for at blive godkendt til plejefamilie, som par har. Socialtilsyn Midt fører tilsyn med flere plejefamilier, hvor plejefamilien udgøres af en plejeforælder.

I 2017 var der 13 personer, som ikke gennemførte kurset, fordelt på 6 par og 1 single. Socialtilsyn Midt kender ikke bevæggrundene til, at deltagerne springer fra kurset. Frafald kan skyldes, at deltagerne undervejs i undervisningen erkender, at arbejdet som plejefamilie er anderledes end de har forestillet sig, herunder at det er en krævende og ansvarsfuld opgave at påtage sig som familie.

Belastningsgrader

Når en ny plejefamilie godkendes, bliver familien indplaceret i en godkendelsesramme og godkendt til en af de fire belastningsgrader med udgangspunkt i familiens ønsker samt familiens forudsætninger og kompetencer. Belastningsgraden markerer kompleksiteten af den plejeopgave familien er godkendt til at kunne varetage:

- Højeste belastningsgrad Kommunal plejefamilie, hvor familien har kompetencer i forhold til børn med belastningsindikatorer, der ligger udover, hvad børn i plejefamilier normalt har.
- Høj belastning Familien skal have kompetencer i forhold til børn

med høje/svære belastningsindikatorer

- Middel belastningsgrad Familien skal have kompetencer i forhold til børn med middel/moderate belastningsindikatorer
- Lav belastningsgrad Familien skal have kompetencer i forhold til børn med lave/få belastningsindikatorer

Nedenstående tabel viser, hvilke belastningsgrader de 72 nye plejefamilier er godkendt til. Her fremgår det, at majoriteten af de ny-godkendte plejefamilier i 2017 blev godkendt til middel belastningsgrad, hvilket er helt naturligt, da højeste – og høj belastningsgrad fordrer særlige kompetencer, som kun få helt nye plejefamilier besidder.

Tabel 5.9.3 Belastningsgrader fordelt på de 72 nye plejefamilier

	Antal
Højeste belastningsgrad	1
Høj belastningsgrad	12
Middel belastningsgrad	51
Lav belastningsgrad	8

Ny-godkendelser på tilbudsområdet

Socialtilsyn Midt modtog i 2017 14 ansøgninger om at blive godkendt til socialt tilbud og heraf blev 5 godkendt; 2 børnetilbud, 1 børne- og ungetilbud og 2 voksertilbud.

Nedgangen i antallet af sociale tilbud skal ikke ses som manglende interesse, for i 2017 har der i lighed med de forrige år været en stor interesse for at blive godkendt som socialt tilbud. Grunden til, at der ikke blev godkendt flere tilbud i 2017 skyldes, at der blev iværksat flere godkendelsesprocesser i 2017, som først afsluttes i 2018. Der var også tilbud, hvor godkendelsesprocessen blev sat på stand by på grund af, at ansøgerne ikke kunne skaffe diverse tilladelser fra andre myndigheder. Sådanne omstændigheder kan forlænge en godkendelsesproces betragteligt.

Godkendelsesprocessen for sociale tilbud.

Socialtilsyn Midt kører et særligt forløb for ansøgere, der overvejer at oprette et nyt socialt tilbud i Region Midt og Faaborg Midtfyn Kommune, hvor ansøgere tilbydes et gratis formøde inden en eventuel ansøgning indsendes og faktura herfor indbetales.

Formødet er af en times varighed og har til formål at skitsere og synliggøre, hvilke lovkrav, materialer og kompetencer, der kræves for at opnå en godkendelse.

Det er Socialtilsyn Midts ny-godkendelsesteam, der afholder formødet, men vurderes der behov for juridisk- og økonomisk bistand kan socialtilsynets jurister og økonomer kan også deltage i formøderne.

Efter formødet indsendes ansøgningen og når ansøger har betalt fakturaen påbegyndes godkendelsesprocessen.

Sagsbehandlingstiden fra Socialtilsyn Midt har modtaget en ansøgning om et nyt socialt tilbud til tilbuddet er ny-godkendt er typisk mellem 3 til 6 måneder.

Forudsætningerne for en smidig ansøgningsproces er altid afhængig af ansøgernes materialeindleveringer og indhentning af evt. tilladelser. Endvidere skal ansøger sørge for, at indberetningen om tilbuddet på Tilbudsportalen er fyldestgørende og retvisende, når tilbuddet efter godkendelsen bliver synlig på Tilbudsportalen.

Ny-godkendelsesteamets konsulenter er, under hele godkendelsesprocessen, i tæt dialog med ansøgeren og guider, anviser og vejleder, når ansøger har behov for hjælp. Når ny-godkendelsesteamet har godkendt tilbuddet overgår det nye tilbud til driftsorienteret tilsyn.

Socialtilsyn Midt har erfaret, at der er et relativt stort frafald af potentielle ansøgere efter et formøde. Cirka 1/3 af de ansøgere, som kontakter Socialtilsyn Midt med henblik på at få godkendt et socialt tilbud falder fra efter formødet.

Socialtilsyn Midt vurderer, at frafaldet af potentielle ansøgere sker ud fra en erkendelse af, at det er fagligt krævende, omfattende og ret tidskrævende at ansøge om og opnå en godkendelse til at drive et socialt tilbud.

Baggrunden for frafaldet kan sammenlignes med baggrunden for frafaldet af potentielle ansøgere til at blive plejefamilier. Socialtilsyn Midt vurderer, at det er en sund erkendelse, som sparer både ansøgere og socialtilsynet for at anvende ressourcer på processer, der ikke ender med nye tilbud og plejefamilier.

Opsummering

Tilgangen på ny-godkendelsesområdet både i forhold til nye plejefamilier og nye tilbud har i 2017 været mindre end i 2016. Trods et færre antal ny-godkendte plejefamilier og tilbud, vurderer Socialtilsyn Midt, at der er en stor interesse for at blive godkendt inden for begge områder. Den største udfordring på ny-godkendelsesområdet er at få godkendt flere plejefamilier og fastholde dem.

Majoriteten af ansøgere, på både plejefamilieområdet og tilbudsområdet, der gik i gang med en godkendelsesproces er blevet godkendt og indgår i Socialtilsyn Midts portefølje.

De nye plejefamilier og nye sociale tilbud lever op til kvalitetskravene og har de rette kompetencer og rammer til at varetage arbejdet med de målgrupper de er godkendt til.

5.4 Socialtilsyn Midt tilfredshedsundersøgelse 2017

Socialtilsyn Midt har i 2017, i lighed med de forrige år, iværksat en ekstern tilfredshedsundersøgelse, hvor 230 personer blev inviteret til at deltage. Udvælgelsen af respondenter blev foretaget vilkårligt, dog med det forbehold, at der skulle være respondenter fra både plejefamilieområdet, herunder ny-godkendte plejefamilier fra 2017, og tilbudsområdet, herunder både private og offentlige tilbud, samt re-godkendte alkoholbehandlings-tilbud. Ud af de 230 personer, som blev inviteret til at deltage, har 153 besvaret spørgeskemaet, svarende til en besvarelsesprocent på 67%.

Tilfredsundersøgelsen for 2017 viser, at respondenterne samlet set er meget tilfredse med Socialtilsyn Midt. Således svarer 91%, at de er meget tilfredse eller tilfredse med Socialtilsyn Midts udførelse af tilsynsopgaven. Dette svarer til en stigning på 4 procentpoint i forhold til tilfredshedsundersøgelsen for 2016. Den stigende tilfredshed kommer til udtryk på følgende parametre i undersøgelsen:

- Der er meget stor tilfredshed med tilsynsbesøget, dialogen og informationsniveauet inden besøget samt udførelsen og opfølgning af tilsynsbesøget
- Der er meget stor tilfredshed med godkendelsesprocessen, herunder informationsniveauet inden sendt ansøgning, udførelsen af godkendelsesbesøget og varigheden af godkendelsesprocessen
- Der er meget stor tilfreds med kommunikationen og dialogen med tilsynskonsulenterne.
- Der er stor tilfredshed med grundkursusforløbene

I 2017 er der i tilfredsundersøgelsen endvidere blevet stillet en række spørgsmål om, hvorvidt Socialtilsyn Midt har en indvirkning på kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne. Formålet med at stille spørgsmålene, var at undersøge om tilbuddene og plejefamilierne udelukkende betragter tilsynsbesøgene som kontrol eller om tilsynsbesøgene også kan være befordrende for udviklingen af kvaliteten.

Samlet set viser svarerne, at majoriteten af respondenterne er enige i, at Socialtilsyn Midt medvirker til at forbedre kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne.

Majoriteten af respondenterne svarede positivt på følgende spørgsmål:

- At Socialtilsyn Midt medvirker til at tilbud og plejefamilier løser deres opgaver bedre til gavn for borgerne
- At Socialtilsyn Midt medvirker til udvikling af kvaliteten til gavn for borgerne
- At udviklingspunkter fra Socialtilsyn Midt medvirker til at forbedre kvaliteten til gavn for borgerne
- At tilsynsrapporten giver et retvisende billede af tilbuddets/plejefamiliens kvalitet

I alt 56% af respondenterne svarede, at de er meget enig/enig i, at Socialtilsyn Midt medvirker til, at tilbud og plejefamilier løser deres opgaver bedre til gavn for borgerne. I forhold til om Socialtilsyn Midt medvirker til udvikling af kvaliteten til gavn for borgerne svarer 63% af respondenterne, at de er meget enig/enige.

I forbindelse med et tilsyn kan et tilbud eller plejefamilie få et eller flere udviklingspunkter, som det anbefales de arbejder videre med. Udviklingspunkternes funktion er, at hjælpe tilbuddet/plejefamilien til at blive endnu bedre til at gøre det de allerede gør godt. I alt svarer 59% af respondenterne, at de er meget enig/enig i, at udviklingspunkterne medvirker til at forbedre kvaliteten til gavn for borgerne.

Til spørgsmålet om tilsynsrapporten giver et retvisende billede af tilbuddets/plejefamiliens kvalitet, svarer 71%, at de er meget enige/enig i, at tilsynsrapporten er retvisende for kvaliteten i tilbuddet/plejefamilien.

I de uddybende svar gives der bl.a. udtryk for, at kvalitetsrapporten er et kvalitetsstempel, som f.eks. kan bruges i forhold til medarbejderudvikling og udvikling af kvaliteten i tilbuddet.

I tilfredshedsundersøgelsen fik respondenterne også mulighed for at afgive uddybende svar.

Respondenternes uddybende svar understøtter, at der fortsat er en stor tilfredshed med Socialtilsyn Midts konsulenter. Det fremhæves, at tilsynskonsulenterne er:

- Fagligt kompetente
- Har stor vilje og lyst til at finde løsninger og være behjælpelige
- Er gode til at sparre og indgå i konstruktiv dialog
- Professionelle og hjælpsomme
- Tryghedsskabende

I tilfredsundersøgelsens uddybende svar giver respondenterne også i 2017 udtryk for, at dokumentationskravet forud for et tilsynsbesøg er krævende og omfattende. Dette gives der udtryk for både inden for plejefamilie- og tilbudsområdet.

Silkeborg
kommune